VOOR GOEDE WAARDE
IN JONGENS KLEEDEREN
GA NAAR DE
Economic Outfitting Co.,
FABRICEERENDE KLEERENMAKERS,
KAAPSTAD.

# De Zuid-Afrikaan
VEREENIGD MET
# ONS LAND.

KLEEDERMAKERIJ DEPARTEMENT.

Schrijft om patronen en Zelfmetings vormen naar de Economic Outfitting Co., Broeken di passen 15/6, 18/6, 21/ Pakken die passen 55/ 65/- 75/-. Blauw Serge Pakken 65/-
Post Vrij in alle gevallen
Hoek van Plein en Spin Straten, KAAPSTAD.

DEEL 67.—No 6,247.] [ENKEL EXEMPLAAR 3 PENCE] KAAPSTAD, ZATERDAG, 22 FEBRUARI, 1896. [Dit Blad verschijnt driemaal per week: Dinsdags, Donderdags en Zaterdags. Inteekenings-prijs per jaar £1 10 postgeld ingesloten vooruit staalbaar.]

"Ons Tijdschrift,"
(GEILLUSTREERD),
FAMILIEBLAD VOOR ZUID-AFRIKA
ONDER REDACTIE VAN
Ds. A. MOORREES, Ds. EDM. DE BEER, Ds. W. ... VILJOEN, Prof. P. J. G. DE VOS en M. J. ... TUCKER.

HET EERSTE, eenigste en grootste Geillustreerd Hollandsche Tijdschrift, onder Afrikaansche hoofdredactie. Verscheidenheid van inhoud, ...raai en vele Illustraties, en 32 Bladzijden groot.

...r is lang naar zulk een Eerste ...s Afrikaansch Tijdschrift verlangd, ...voorziet werkelijk in een behoefte. ...het Eerste Nummer zal omstreeks half Maart verschijnen. Vraag proefnummer dat gratis verkrijgbaar is.

Wie het ziet zal het willen bezitten. Prijs voor een geheel jaar, 12 afleveringen postvrij voor de Kolonie en V.S. 8/6, voor de Transvaal, Natal ...n vooruitbetaling.

...n in op "Ons Tijdschrift" ...genten gevraagd tegen hooge ...sie.

De Uitgevers
JACQUES DUSSEAU & Co.,
...stbus 288, Kaapstad.

## Publieke Verkooping

DE ondergeteekenden behoorlijk gelast door den heer ANDRIES J. WALTERS, die door ziekelijke omstandigheden genoodzaakt is zijn Boerderij op te geven, zullen voor zijne rekening op

*DINSDAG, 17 MAART, E.K.,*
AAN ZIJN WOONPLAATS
"KOSTERFONTEIN,"

Gelegen nabij het dorp Malmesbury, Publiek Verkoopen, de ondervolgende Levende Have, Boerderijgereedschap, enz., bestaande uit:

**Levende Have, als:**
1 Span gedresseerde Ezels
2 Kar Merries
1 Jonge Paard 3 jaar oud,
1 „ Veulen 1 „ „
1 Rij- en Trekpaard 5 jaar oud,
4 Melkkoeien, (drie op kalven gaa)
2 Jonge Ossen,
1 Slacht Os,
1 Goedgeteelde Bul.

**Boerderijgereedschap, als:**
1 Bokwagen,
1 Openkar op Veeren,
1 Snijmachine,
1 Kruiwagen,
4 Zensen,
1 Span Tuigen,
2 paar Achtertuigen,
1 Span Zwingels en Kettings,
2 Tuigen Rakken,
1 Schroef,
1 Slijpsteen,
1 Voerkrib,
2 Bamboes Leeren,
2 Dubbele-voor Ploegen,
1 Dubbelloop Geweer (Achterlader)

En wat verder zullen worden aangeboden.

A. J. WALTERS.
*J. W. MOORREES, Jr. & Co., Afslagers.*
Vendu-Kantoor, Malmesbury,
19 February, 1896.

## "IJZERFONTEIN" en "JACOBUSKRAAL"
## TE KOOP.

TENDER zullen door den ondergeteekende ontvangen worden tot op Zaterdag, 1. Maart, 1896, voor het koopen van bovengenoemde plaatsen:

1st. IJZERFONTEIN groot 2000 Morgen en 9 Roeden gelegen aan de Zeekust, nabij Darling, in de Afdeeling Malmesbury, heeft een prachtigen ... van die jaarlijks duizenden Mijden Zout oplevert, een goede Aanleg...shaven in de nabijheid van Woonstede, zoodat de Boerderij tweinig kosten kan worden gedreven.

2de JACOBUSKRAAL groot 1490 Morgen, gelegen bij de Zeekust, en annex bovengenoemde Plaats IJzerfontein. Aanleplaatsen zoowel als Zaaiplaatsen zij alombekend als twee (2) deze in het district; beide plaatsen hebben volop en standhoudend Water.

Termen van betaling zullen zeer gemakkelijk gemaakt worden.

Voor verdere onderheden doe men aanzoek bij

J. WIGLING,
Wets- en Gemeen Agent.
Hopefield, 20 Jan. 1896.

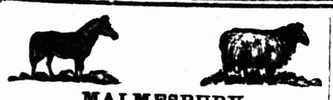

**MALMESBURY**
*Executeurskamer en Voogdij- en Brand Assurantie Maatschappij.*

## BELANGRIJKE VERKOOPING
— VAN —
## *VASTE EN LOSSE GOEDEREN,*

DE Heer JASPER SMIT, de plaats Coenratenberg gekocht hebbende heeft instructies gegeven per Publieke Veiling te verkoopen

**Op Woensdag, 4 Maart e.k.,**

Te "Enkelvallei," nabij het Dorp Hopefield, in de Afdeeling van Malmesbury.

De alombekende Zaai- en Veeplaats "Enkelvallei," groot 2700 Morgen en 149 Roeden, met de daarop staande Gebouwen, bestaande uit een groot en gerieflijk Woonhuis, Wagenhuis, Stallen en andere buitengebouwen, Afdakken en Kralen, alles in volkomen orde.

Ingesloten in bovengemelde plaats zijn ook de plaatsen "Bontheuvel" en "Springfontein."

Als Vee- en Zaaiplaats is het alombekend als een der beste in deze afdeeling, voorzien van volop goed standhoudend water, alsook hare groene en welbegraste valleien die in de zomermaanden voor vee onuitputtelijk zijn.

**VERDER.**

De prachtige Oogst bestaande uit:
300 Mudden Getrapt Zaadkoren,
300 „ Gedorscht Koren,
500 „ Zaadhaver,
200 „ Rog.

Boerderijgereedschap:
1 Lot ploegen, 1 lot tuigen, Zwengels en Kettings, Zensen enz., enz. 1 Bokwagen.

Levende Have:
1 Span vaal Ezels, allen Merries.
3 „ Zwart „ „ „
Al deze Ezels zijn groot en sterk.
6 Merries, 500 aanteel Merino Schapen, 50 aanteel Bokken, 1 Lot Varkens, en wat verder zal aangeboden worden.

G. W. KOTZE,
Secretaris.
Malmesbury, 9 Januari, 1896.
*J. W. Moorrees Jr. & Co., Afslagers*

## Publieke Verkooping.

DE ondergeteekenden met instructies begunstigd door Mejufv. de Wed. A. C. KOCH, die hare boerderij gaat op geven, zullen publiek verkoopen te

"BEESJESFONTEIN,"
*Ha fwege tusschen Malmesbury & Piketberg*
**Op Woensdag 11 Maart, a.s.**

*I. Levende Have, als:*
20 Vette Slacht- en Trekossen,
20 „ Aanteelbeesten,
500 Merino Schapen,
40 „ Varkens,
3 Span gedresseerde Ezels, 4 tot 6 jaar oud, waaronder 1 span uit Spaansch Hengst,
5 Ruin Paarden geleerd,
4 Merrie do do

*II. Boerderijgereedschap, als:*
5 Span Ploeg- en Wagentuigen,
2 Paar Wagen Achtertuigen,
1 „ Kar- do
5 Trek Zwingels en Kettings,
1 Kapwagen, 1 Bokwagen,
1 Bakkar op Veeren,
1 Waterkar, 1 Los Bok,
2 McCormick's Zelfbinders Daisy,
1 do Losgooier, do
6 Dubbele-voor Ploegen,
1 Drie-voor do
1 Enkel do
8 Zensen, 1 Naaibank,
1 Schaal, 3 Kruiwagens,
1 Braaklands Egge,
1 Zaailands do
2 Vier Halfaam Vaten,
Half-aamen en Ankers,
Pikken, Graven, Harken, Jukken, Gaffels, enz., enz.

*Granen, als:*
150 Getrapte du Toits' Koren (Zaad)
150 Gedorschte Baard do

RUIM CREDIET.
Wed. A. C. KOCH,
*De Villiers, Immelman & Co., Afslagers.*
Malmesbury, Feb., 1896.

**MALMESBURY**
*Executeurskamer en Voogdij en Brand Assurantie Maatschappij.*

## Publieke Verkooping
VAN
## *Levende Have, Graan, BOERDERIJGEREEDSCHAP*

DE ondergeteekende met instructies begunstigd door den heer MICHIEL BASSON, die van plan is zijne Boederij op te geven, zal voor zijne rekening op

*Donderdag, 12 Maart, e.k.,*
's voormiddags te 10 u
Publiek doen verkoopen op de plaats

**KANONBERG,**
**DISTRIKT MALMESBURY.**

De volgende Levende Have, Graan en Boerderijgereedschap.

**Levende Have:**
6 Roodbruine Ezels van 4 tot 5 jaar, 6 vaalbruine Ezels van 4 tot 5 jaar, 10 gedresseerde Ezels van 6 tot 7 jaar oud, 8 jonge Paarden (Merries) van 2 tot 3 jaar (2 paar maats), 6 Merries van 5 tot 6 jaar (2 met veulens), 2 gedresseerde Karpaarden, 2 Schimmels gedresseerde Karpaarden 5 jaar oud, een Jongen Hengst 2 jaar oud, 2 Bruine Ruin-Karpaarden, 5 jaar, 1 Rij- en Schietpaard, 8 Koeien met Kalvers in melk, 8 Aanteelbeesten, 15 Jonge Ossen van 2 tot 6 jaar, 8 Vaarsen, 400 Schaap Ooien van 2 tot 3 jaar oud, 150 Hamels van 2 tot 3 jaar, 150 Lammers 1 Lot Varkens, klein en groot (150), 1 Jong donker Voshengst, goedgeteeld.

**Graan:**
300 Mud Zaadhaver, Eerste-klas, 100 Mud Baardkoorn, 80 Mud Rog, 70 Mud Garst.

**Boerderijgereedschap:**
1 Nieuwe openslaan Kar, 1 Nieuwe Openkar met 4 Plaatsen, 1 Bakkar op veeren, 1 Waterkar, 3 Bokwagens, Eerste-klas, 1 Bokwagen lostent met leeren, 3 Span Wagentuigen kompleet, 2 Paar Kartuigen, 6 Span Ploegtuigen, 8 Span Kettings en Zwingels kompleet, 4 Enkele-voor Ploegen (Howards) 6 Dubbele-voor Ploegen (Howards) 3 3 Howards Eggen, 1 Houten Egge, 3 Snijmachines (Daiseys), 1 Lot Zensen, 1 Lot Graven en Pikken, 2 Slijpsteenen, 1 Schaal met gewichten, 3 Kruiwagens, 1 Lot Wijnvaten, 1 Lot Balies, 1 Lot Zeilkribben, een Dorst Machine in goedewerkende orde (Clayton en Shuttleworth) 12, Zeil Zakken, 10 Vel Zakken, Vloergereedschap Maandjes, enz., enz., en wat nog verder zal aangeboden worden.

RUIM CREDIET.
G. W. KOTZE,
Secretaris.
*J. W. MOORREES, Jr. & Co, Afslagers.*
Malmesbury,
13 Februari 1896.

## BENOODIGD.
**HOOFDONDERWIJZER**
*Voo de Dorps School te Petrusburg O.V.S*

AANZOEKEN voor bovengenoemde betrekking zullen door den ondergeteekende ingewacht worden tot op Zaterdag, den 7den Maart, 1896.

Applicanten moeten bewijzen leveren van bekwaamheid, van goed zedelijk gedrag en van Lidmaatschap van een erkend Protestantsch Kerkgenootschap.

Salaris £140 's jaars en de schoolgelden benevens £50 's jaars voor Huishuur, of vrije woning zoodra de onderwijzers woning voltooid is.

Kennis van het Sol-fa systeem, en van orde-oefeningen zal eene aanbeveling zijn.

Aan eenen gehuwden onderwijzer zal de voorkeur gegeven worden.

Dienstwerk te aanvaarden op Maandag, den 13den April, 1896.

Billijke reiskosten zullen worden vergoed.

W. ROBERTSON, V.D.M.,
Voorz. Schoolcommissie.
Inverurie Villa,
Petrusburg, O.V.S.,
Februari, 1896.

## BENOODIGD.
*Inlandsche Dieren en Kraanvogels.*
Doe aanzoek bij den heer VAL MORTIMER, Rondebosch.

## Publieke Verkooping
— VAN —
## EERSTE-KLAS RUINPAARDEN, MERRIES EN EZELS.

DE Ondergeteekende zal publiek doen verkoopen ten dorpe

CALEDON,
*Op Zaterdag, 29 Februari, 1896,*
**26 Fraaie Eerste-Klasse Ruinpaarden,**
**10 Fraaie Eerste-Klasse Merries,**
**50 „ „ Jonge Ezels.**

Daar de Ondergeteekende inziet dat het hoog tijd is dat er weder eenige paren bij uitstek goede Karpaarden naar Caledon opgebracht behooren te worden, zoo heeft hij nu slechts Eerste-Klasse Paarden opgekocht, en onder de hier geadverteerde bevinden zich Zes Paren Fraaie Karpaarden geteeld bij den heer ROELOF OOSTHUIZEN, en 3 Paren geteeld bij den heer ISAAC DU PLESSIS. Deze Paarden zijn 2 en 3 jaren oud in extra conditie en speciaal de aandacht van een ieder waardig. De andere Paarden zoowel als de Merries zijn ook fraaie dieren, en de Ezels, die allen 2 en 3 jaren oud zijn, zijn uitgezocht uit het beste in het Colesbergsche Distrikt, en zijn bijzonder groot.

Zijlieden dus die fraaie Karpaarden, fraaie Merries en Ezels hebben willen komen en verkrijgen ze op deze verkooping. Zij zijn allen A1.

J. G. FABRICIUS.
*W. H. F. KLEYN, Afslager.*
Caledon, 1 Feb., 1896.

## VREDENBURG,
**DISTRIKT MALMESBURY.**

DE Ondergeteekende heeft instructies ontvangen van den heer J. M. LOUBSER, Senr., om per Publieke Veiling te verkoopen aan zijne woning Vredenburg, Distrikt Malmesbury,

**Op Donderdag, 5 Maart, 1896,**

De volgende Levende Have, Werktuigen, enz., enz., n.l.:—

4 Rij- en Trekpaarden, 2 Merries, een met Veulen, 1 Jonge Merrie, 2 Gebreide Slachtossen, 1 Partij Aanteelvee, 1 Bokwagen compleet met Achter- en Voorleeren, 1 Open Kar op Veeren, 1 Waterkar, 1 Dubbelvoor Ploeg, 1 Johnston Zelfbinder, 1 Span Jukken met Touwen, Riemen en Stroppen kompleet, 6 Nieuwe Voortuigen met lange Strengen, 1 Partij Nieuwe Zwingels, 1 Partij Nieuwe Trektouwen, 2 Snijmachines in goede orde, 1 Ongebreid Vel, 1 Partij Gebreide Bokvellen, 1 Partij Ongebreide Bokvellen, 1 Partij Mest, Wijnvaten, Graven, Pikken en Vorken, Balken en Sparren en wat verder op den dag der Verkooping mag voorgebracht worden.

RUIM CREDIET.
Verkooping te beginnen om 10 uur v.m.
J. C. STEPHAN,
Agent voor de Verkooping.
*ANDRIES BESTER, Afslager.*
Ladingplaats, Bergrivier,
15 Februari, 1896.

## TE HUUR.

HET Dubbele Verdieping welbekende en ruime Logieshuis van Mej. G. LAMB, aan Somerset West Strand, dicht aan de Kerk en de Zee. Lang bewoond door Mej. de Wed. Retief. Doe aanzoek bij de Eigenares

Mej. G. LAMB,
Somerset West Str.

## KOEBERG PLAATS TE KOOP.

DE plaats Oliphantsfontein bij Klipheuvel Statie, Malmesbury, behoorende aan wijlen den heer HARRY GIRD is te koop.

Aanzoek te worden gedaan bij J. H. HOFMEYR, in de Executeurskamer.

ZELDZAME KANS.

## Publieke Verkooping
— VAN —
## KOSTBAAR VASTGOED,
*Gelegen in de Afdeeling Stellenbosch.*

DE Ondergeteekenden met instructies van den eigenaar begunstigd zullen publiek verkoopen,

**OP DINSDAG, 3 MAART 1896,**

De welbekende Vrucht- en Zaaiplaats genaamd "Bellevue," gelegen te Banhoek, in de afdeeling van Stellenbosch, groot 370 morgen, voorzien van een ruim en suffisant gebouwd Woonhuis, met de noodige Buitengebouwen, Stallen, enz., allen in de besten staat van reparatie. De plaats is beplant met omtrent 3500 keurige Vruchtboomen in soorten, met prachtige Boomgaarden en Eikenlanen, overvloed van loopend water en uitgestrekten, vruchtbaren grond voor het aanplanten van wijngaard, en is tevens voorzien van Zaailanden en goede Veeweide.

Mede zullen worden verkocht verschillende Koeien en goedgeteelde Vaarsen, 1 Frieslandsche Bul, 2 Stukvaten, 3 Kuipen, Wijnpomp.

*J. S. Marais & Co., Afslagers.*

## Publieke Verkooping,

DE ondergeteekenden behoorlijk gelast door Mejufvrouw de Wed. HENDRIK J. BASSON, die zich van hare Boerderij gaat ontdoen, zullen voor hare rekening op

*ZATERDAG, 7 MAART, A.S.,*
OP HARE WOONPLAATS
**MOERASFONTEIN,**

Gelegen nabij het dorp Malmesbury, Publiek Verkoopen de ondervolgende Levende Have, Boerderijgereedschap, Granen, enz., enz.

**1. Levende Have, als:**
7 Gedresseerde Ezels,
2 Karpaarden,
16 Aanteel Beesten (van goed ras)
120 do Schapen,
30 Varkens.

**2. Boerderijgereedschap, als:**
1 Bokwagen,
1 Kapkar op Veeren,
1 Schotsche Kar op Veeren,
1 Snijmachine,
7 Zensen,
1 Slijpsteen, 1 Kruiwagen,
2 Span Wagen Tuigen,
1 „ Ploeg do
2 „ Zwingels en Kettings,
2 Paar Achtertuigen,
1 Span Jukken,
3 Dubbele-voor Ploegen,
1 Drie-voor do Ransom,
1 Enkele-voor do Howard,
2 Eggen,
3 Halfleggers,
2 Halfamen,
3 Balies,
1 Lot Zakken,
1 „ Mandjes,
1 „ Graven, Pikken, Vorken, enz., enz.

**3. Granen, als:**
20 Mudden Zaad Rog,
5 „ Veer do

En wat verder ten dage der Verkooping, zullen worden voortgebracht.

RUIM CREDIET.
Wed. H. J. BASSON.
*J. W. Moorrees, Jr. & Co., Afslagers.*
Vendu-Kantoor,
Malmesbury, 19 Feb., 1896.

## APPLICATIES.

AANGEVRAAGD en verwacht door den ondergeteekende tot 23 Maart, 10 ure, a.m. eerstkomende voor de betrekking van Assistente in de Gouvernements School, Wepener, O.V.S. Zij moeten verzeld zijn van getuigschriften van bekwaamheid in de gewone vakken van onderwijs in de Hollandsche en Engelsche talen, Christelijk Karakter, en Lidmaatschap in een Protestantsch Kerkgenootschap Kennis van Muziek en Handwerk, een noodzakelijk vereischte, en van Calisthenics eene aanbeveling.

Salaris £120 's jaars. Ambt te aanvaarden 13 April.

G. R. KEET, V.D.M.
Sec. School Commissie.
Wepner, 15 Feb., 1896.

"Lloyds Aermotor"
STALEN WINDMOLENS
*Hebben de volgende Eereblijken verkregen in Zuid-Afrika:—*
Westelijke Provincie Landbouw-Tentoonstelling te Rosebank Maart 1894, Eerste Prijs en Medalje.
Port Elizabethsche Landbouw-Tentoonstelling April, 1894. Eerste Prijs en Gouden Medalje.
Westelijke Provincie Landbouw-Tentoonstelling Rosebank Februari, 1895. Speciale Prijs.
Witwatersrandsche Landbouw-Tentoonstelling Johannesburg, Maart, 1895, Eerste Prijs en Medalje.

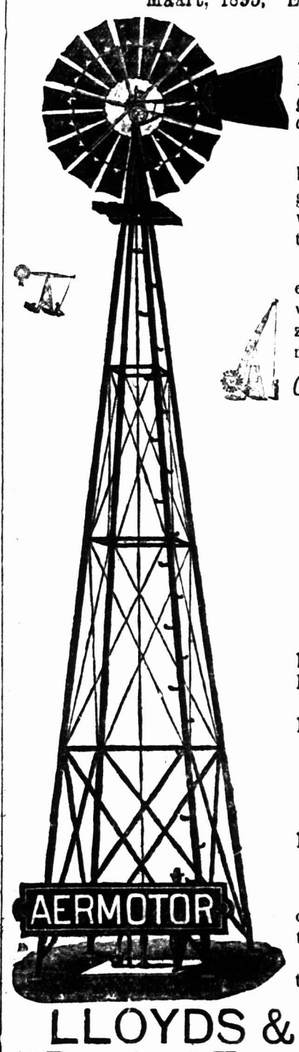


*Van hunne ALGEMEENE VOORTREFFELIJKHEID en BRUIKBAARHEID voor dit land wordt getuigenis gegeven door de groote verkoop en door de getuigschriften van koopers.*

Deze Windmolens zijn de laatste verbeterde Machines voor dit werk, en zijn gewaarborgd, naar hunne grootte, meer werk te doen dan eenige andere windmolen ter wereld.

Deze Windmolens zijn zelfreguleerend en zijn gewaarborgd eenigen storm te weerstaan dien het huis weerstaat. Zij zijn licht maar sterk en draaien met den minsten wind.

*Grootten in algemeen gebruik voor het bomben van water alleen.*
8 Voet Molen en 20 voet vaststaande Stalen Toren.
8 Voet Molen en 30 voet vaststaande Stalen Toren.
8 Voet Molen en 40 voet vaststaande Stalen Toren.
8 Voet Molen en 30 voet neerslaande Stalen Toren.
8 Voet Molen en 40 voet neerslaande Stalen Toren.
12 Voet Wiel en Stalen "Ranch" Toren
12 Voet Wiel en 30 voet vaststaande Stalen Toren.
12 Voet Wiel en 40 voet vaststaande Stalen Toren.

*Toegeruste Molens voor werkkracht,*
12 Voet Molen en 40 voet vaststaande Stalen Toren.

Geen kosten worden berekend voor het oprichten van Molens behalve de reiskosten van hem, die ze opzet.

Nieuwe Prijslijst, alle informatie bevattend postvrij op aanvrage bij

LLOYDS & COMPAGNIE
40 Burgstraat, Kaapstad, (Naast het Magistraats-Hof.)

## BENOODIGD.

OP een buitenplaats, distrikt Paarl, eene onderwijzeres om kinderen te onderwijzen in Engelsch, Hollandsch en Zangkunst. Salaris £24 per jaar met vrij logies. Werk te aanvaarden met het volgende kwartaal. Men doe aanzoek binnen een maand van datum bij

M. BRIERS,
Klapmuts-Statie.
Paarl, 15 Feb. 1896.

*Kantoor van den Commissaris van Publieke Werken,*
*Kaapstad, Kaap de Goede Hoop,*
*17 Februari 1896.*

## KENNISGEVING.

BESPROEIINGSWERKEN.

*Diensten van een Gouvernements Ingenieur.*

HIERMEDE geschiedt kennisgeving tot algemeen narichtdat de diensten van een Gouvernements Ingenieur kunnen verkregen worden door Publieke Corporaties en private personen voor het leiden van onderzoekingen en opmetingen in verband met berging van water, het gebruiken van de kracht daarvan en besproeiingswerken, op betaling van Twee Guinjes (£2 2s. 0d.) per dag voor elken dag, door zoodanig ambtenaar besteed met reizen naar en terugkeeren van de plaats van zoodanig werk en het leiden van de noodige onderzoekingen, en vijftien shillings (15s.) per dag voor persoonlijke toelage benevens kosten van vervoer, en onderworpen aan de verdere voorwaarde, vervat in Gouvernements Kennisgeving No. 9 van 1896.

Verdere bijzonderheden kunnen verkregen worden bij de verschillende Civiele Commissarissen en Resident Magistraten in de Kolonie of van den Hoofdinspekteur van Publieke Werken.

NOEL JANISCH,
Secretaris voor Publieke Werken.

## *ALGEMEENE BOEDEL EN WEESKAMER.*

**KENNISGEVING AAN AANDEELHOUDERS.**

DE Algemeene Jaarvergadering van Aandeelhouders zal gehouden worden aan het Kantoor der Kamer, No. 106 Adderleystraat,

**Op Donderdag, 5 Maart, 1896,**
OM 11.30 V.M.,

Ten einde van Direkteuren te ontvangen een Staat van Zaken der Kamer tot op 31 December, 1895; om Drie Direkteuren te kiezen in plaats van de heeren F. J. B. LANGERMAN, F. F. RUTHERFORD en P. F. LINDENBERG, die aftreden, maar herkiesbaar zijn; en om Twee Aandeelhouders, die niet Direkteuren zijn, aan te stellen om als Auditeurs te dienen gedurende het volgende jaar in plaats van de heeren M. A. BERGH en J. P. F. JURITZ, die ook herkozen kunnen worden.

In gevolge van Artikel 35 van de Akte van Oprichting, wordt een Lijst van Aandeelhouders gepubliceerd. Zie de *Gouvernements Gazette* van 14 Dezer.

Op Last,
W. A. CURREY,
Secretaris.
Kamergebouwen, 106 Adderleystraat,
Kaapstad, 14 Februari, 1896.

## DOODBERICHT.

ZALIG en zacht ontslapen in de armen zijns Heilands op den 12den Dezer, JOHANNES HENDRIK LE ROUX, in den ouderdom van 33 jaren en 11 maanden na eene zeer zeldzaam lichtverbindtenis van 7 jaren, hij laat weduwe met 3 kinderen om dit onherstelbaar verlies te betreuren.

[illegible]
Gez. 43: 4.
[illegible] graf mijn bedaarde [illegible]
[illegible] zal mijn stof bewaakt."

CATHARINA ELIZABETH LE ROUX,
Geboren CLOETE
Nieuwe Drift, Montagu,
Februari, 1896.

*Westelijke Provincie Landbouw-Genootschap*

# TENTOONSTELLING
## TE ROSEBANK,
### OP 12 EN 13 MAART 1896.

ZIJ, die wenschen tentoon te stellen moeten zoo spoedig mogelijk kennis geven; maar inschrijvingen moeten ingezonden worden tegen den 2den Maart; late inschrijvingen tegen den 5den.

Alle inzendingen (behalve Vruchten en Groenten) moeten op hunne plaats wezen op Dinsdag, den 10den; de laatste tijd is 10 uur voorm. op 11 Maart daar het beoordeelen op laatstgemelden dag zal plaats vinden.

De Tentoonstelling zal door Zijne Excellentie den Gouverneur geopend worden op den middag van den 12den.

**Speciale Aantrekkelijkheden.**

EERSTE DAG.—Een Boterbereidings-Demonstratie door het Landbouwdepartement.

TWEEDE DAG.—Een Boterbereidings Competitie voor kostbare prijzen aangeboden door de Regeering.

Totale Prijzen meer dan £2,400, behalve Gouvernementsprijzen voor de Botercompetitie en Vruchten voor Export, £15.

**Het Muziekcorps op beide Dagen.**

Goedkoope spoorwegprijzen voor vee, en ook voor bezoekers, strekkende over vele dagen. Verdere bijzonderheden verkrijgbaar bij den ondergeteekende.

N.B.—Applicaties voor ruimte moeten zoo spoedig mogelijk gemaakt worden, daar de beschikbare ruimte beperkt is.

MAYNARD NASH, Secretaris.

Kantoor van het Genootschap, Colonade Chambers, Kortemarktstraat, Kaapstad.

## KAAPSCHE GOUVERNEMENTS SPOORWEGEN.

*Wijnberg en Simonsstad Lijn Treindienst.*

KENNISGEVING geschiedt hiermede dat op en na Donderdag, 20 Februari, 1896, de 9.40 a.m. en 6.25 p.m. Treinen van Simonsstad te Observatory Weg zullen stilhouden.

C. B. ELLIOTT, Algemeen Bestuurder

Kaapstad, 19 Feb.; 1896.

**MALMESBURY**

*Executeurskamer en Voogdij- en Brand-Assurantie Maatschappij.*

In den Boedel van wijlen MATTHYS JOHANNES BASSON.

De ondergeteekende zal ter plaatse

**RUSTPLAATS,**

AFDEELING MALMESBURY,

Publiek doen verkoopen voor rekening van wien het moge aangaan op

*Dinsdag, 25 Februari, e.k.*

**I. Huisraad:**

1 Houten Ledikant, 1 IJzeren Ketel, 2 Kleederkasten, 1 Hoekkast, 1 Dozijn Stoelen, een Waschtafel, een Kleedtafel, een Kombuistafel, 1 Revolver,

**II. Tuigen en Tuigenmakersgereedschap, enz:**

1 Paar Nieuwe Kartuigen, 1 Paar Kartuigen, 11 gebreide Beestvellen, gebreide Bokvellen, gelooide Bokvellen, een lot Tuigengereedschap, 2 Banken, 2 Standers en dan ook 1 Kapkar, 1 Paar Karpaarden, groot en sterk, Haltamen, ankers enz., En wat verder mag aangeboden worden.

**III.** 30 Aandeelen in de Malmesbury Executeurskamer en Voogdij- en Brand Assurantie Maatschappij.

G. W. KOTZE, Secretaris.

J. W. Moorrees Jr. & Co., Afslagers.

Malmesbury, 14 Feb. 1896.

30 Gedresseerde Paarden.

*Op Donderdag, 27 Februari,*

ZULLEN opgemelde Paarden, waaronder verscheidene egale paren en allen in extra goede conditie zijn, publiek verkocht worden aan Klapmuts Statie. Zij zijn ingekocht in het Distrikt Hopetown, en de aandacht van Koopers waardig.

C. LIEBENBERG.

*J. S. Marais & Co., Afslagers*

## Onderwijzeressen Benoodigd.

1. Eene onderwijeres voor het Kindergarten Departement. Engelsch, Holiandsch, Naaiwerk en Tonic-solfa vereischt. Salaris £90 per jaar.

2. Eene onderwijzeres voor Standard IV. Engelsch Hollandsch, Naaiwerk en Tonic Solfa vereischt. Salaris £90 per jaar.

Aanzoekers met getuigschriften tot op 15 Maart aanst.

Werk te beginnen na eerstkomende vacantie (indien mogelijk).

W. A. JOUBERT, Sr., Voorzitter.

Publieke School, Montagu, Februari 1896.

LET OP HET ADRES

**WED. W. P. RETIEF,**

LOGIESHUIS,

Somerset West Strand, Nabij de Kerk en Zee.

## Onderwijzer Benoodigd.

VOOR de Rondgaande School te Nooitgedacht bij den heer J. H. LABUSCHAGNE wijk Onder-Rhenoster-Rivier, distrikt Kroonstad, O.V.S.

Applicaties vergezeld van de bij de wet vereischte certificaten van bekwaamheid, goed zedelijk gedrag en Lidmaatschap eener Protestantsche Kerk, zullen door den ondergeteekende ingewacht worden tot 24 Maart, e.k.

Billijke reiskosten vergoed.

Salaris £120 per annum en de Schoolgelden.

(get.) E. C. KRIEL, Sec. School Com.

Vredefort, 11 Feb., 1896.

## TE KOOP, GOEDKOOP.

NIEUWE verbeterde **BRANDEWIJNSKETELS** van 80 tot 460 gallons, Speciaal gemaakt voor een lagen watervoorraad. Doe aanzoek bij

W. RAE, No. 1 Varneys Weg, Groenepunt, Kaapstad


## SCHUTBERICHT.

IN het Schut alhier bevindt zich boven den verooroloofden tijd, 1 Zweetvos Ruinpaard, met kol voor den kop, merk op rechterbout A W beide voeten beslagen wit streek boven linkerklauw. Indien niet gelost voor 29 Februari 1896, zal hetzelve op dien datum uit de Schutkraal alhier verkocht worden 's morgens om 10 uur.

M. MENTER, Schutmeester.

Mamre, 14 Feb. 1896.

## Kennisgeving van het Kantoor van Onderwijs,

*Vacantie op leidingscursus.*

EEN VEIJE KURSUS VOOR OEFENING VOOR

(*a*) Ongecertificeerde Onderwijzers, die Onderwijs geven (behalve Kweekelingen

(*b*) Certificeerde Onderwijzers.

zal te Grahamsstad gegeven worden gedurende de Wintervacantie, Lectors, speciaal gekwalificeerd om de beste methode van onderwijs voor de verschillende elementaire Schoolvakken mede te deelen zijn geëngageerd.

De studenten die dezen bijwonen zullen in twee klassen verdeeld worden als bovengenoemd; een uitgebreider cursus is voor de gecertificeerde onderwijzers.

Alle boeken en materiaal zullen gratis verschaft worden, en de reiskosten zullen door het departement terugbetaald worden binnen 14 dagen na het eind van den kursus. Onderwijzers zullen dus alleen voor eigen kost en logies moeten zorgen, die naar vertrouwd wordt, tegen redelijke prijzen verkrijgbaar zullen zijn.

Onderwijzers die hiervan gebruik willen maken, moeten onmiddellijk aanzoek doen om vormen van Applikatie bij den Superintendent-Generaal van Onderwijs, *Authorising Branch*, Kaapstad.

GEO. W. CASSE, voor Superintendent-Generaal van Onderwijs

Kantoor van Onderwijs, Kaapstad, 19 Februari, 1896.

## DOODBERICHT.

NA een korte ziekte van slechts drie dagen is in zijn eeuwige heerlijkheid ingegaan ons teedergeliefde Zoontje WILLEM TOBIAS, op 17 Februari, in den ouderdom van 2 jaren en 3 maanden.

Veilig in Jezus armen,
Zacht aan Zijn borst gevleid,
Daar in Zijn liefde schaduw,
Wacht ons de heerlijkheid.

Tevens wenschen wij onzen hartelijken dank te betuigen aan al de deelnemende vrienden en vriendinnen alsook aan Dr. Neethling, die ons zoo trouw met hunne hulp hebben bijgestaan.

De bedroefde Ouders,

O. D. v. SCHALKWIJK,
W. P. v. SCHALKWIJK,
Geboren THERON.

Stellenbosch, 19 Feb., 1896.

## DOODBERICHT.

PLOTSELING overleden te Melkboschfontein, distrikt Piketberg op Woensdag, 12 Februari 1896, Mejufvrouw MARIA MAGDALENA MARGARETHA KOTZE, geb. Coetzee in den ouderdom van 59 jaren, 8 maanden, en 28 dagen. Diep betreurd.

De bedroefde Echtgenoot, J. A. KOTZE.

Melkboschfontein, dist. Piketberg, 15 Februari 1896.

## VERKOOPINGEN.

FEBRUARI.

25.—Pijlsrivier, Piketberg, boerderijgereedschap, levende have, karren, wagens, koren en haver,—P. J. Retief, afslager.

25.—Rustplaats, Malmesbury; huisraad, tuigen en tuigenmakersgereedschap, bokvellen, beestvellen, gelooid en gebreid, kar en paarden, 30 aandeelen in de Malmesbury executeurskamer.—J. W. Moorrees jr & Co., afslagers.

## Produktenmarkten.

KAAPSTAD,

VROEGE MARKT.

21 Februari, 1896.

| | £ | s. | d. | | £ | s. | d. |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Haverhooi ... ... | 0 | 3 | 6 | — | 0 | 4 | 10 |
| Eieren ... ... | 0 | 14 | 0 | — | 0 | 14 | 8 |
| Appelen ... ... | 0 | 0 | 6 | — | 0 | 7 | 0 |
| Kweeperen ... | 0 | 1 | 4 | — | 0 | 2 | 11 |
| Perziken ... ... | 0 | 0 | 10 | — | 0 | 4 | 9 |
| Peren ... ... | 0 | 1 | 3 | — | 0 | 7 | 11 |
| Druiven ... ... | 0 | 0 | 10 | — | 0 | 1 | 6 |
| Tamaties ... ... | 0 | 0 | 4 | — | 0 | 3 | 8 |
| Uien ... ... | 0 | 2 | 6 | — | 0 | 4 | 8 |
| Watermeloenen ... | 0 | 0 | 3 | — | 0 | 1 | 2½ |
| Boonen (groene) ... | 0 | 6 | 0 | — | 0 | 6 | 6 |
| Vijgen ... ... | 0 | 0 | 11 | — | 0 | 1 | 2 |
| Aardappelen ... | 0 | 8 | 0 | — | 0 | 8 | 2 |

15 Wagens 23 Karren.

NIEUWE MARKT.

21 Februari, 1896.

| | £ | s. | d. | | £ | s. | d. |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Appelen ... ... | 0 | 0 | 9 | — | 0 | 7 | 6 |
| Boonen ... ... | 0 | 6 | 0 | — | 0 | 0 | 0 |
| Boter ... ... | 0 | 0 | 8 | — | 0 | 1 | 6 |
| Kool ... ... | 0 | 0 | 1 | — | 0 | 0 | 1½ |
| Eenden ... ... | 0 | 1 | 4½ | — | 0 | 2 | 5 |
| Eieren ... ... | 0 | 14 | 0 | — | 0 | 17 | 2 |
| Hoenders ... ... | 0 | 1 | 5½ | — | 0 | 2 | 1 |
| Vijgen ... ... | 0 | 0 | 4 | — | 0 | 2 | 1 |
| Ganzen ... ... | 0 | 3 | 0 | — | 0 | 0 | 0 |
| Druiven ... ... | 0 | 0 | 5 | — | 0 | 2 | 9 |
| Uien ... ... | 0 | 1 | 0 | — | 0 | 4 | 0 |
| Aardappelen ... | 0 | 5 | 9 | — | 0 | 8 | 9 |
| Perziken ... ... | 0 | 0 | 8 | — | 0 | 4 | 9 |
| Peren ... ... | 0 | 0 | 6 | — | 0 | 16 | 3 |
| Pruimen ... ... | 0 | 3 | 4 | — | 0 | 3 | 5 |
| Kweeperen ... | 0 | 0 | 8 | — | 0 | 3 | 0 |
| Tamaties ... ... | 0 | 0 | 2½ | — | 0 | 1 | 9 |
| Kalkoenen ... ... | 0 | 4 | 0 | — | 0 | 0 | 0 |
| Watermeloenen ... | 0 | 0 | 2 | — | 0 | 1 | 6½ |

(*Van de heeren Ball & Co.*)

20 Februari, 1896.

VOGELSTRUISVEEREN.—Onze markt was deze week vrij voorzien en alle soorten zijn over 't geheel onveranderd. Uitvoer voor de week 1769 lbs gewaardeerd op £2828. Wij noteeren de volgende als marktprijzen: — Witte ordinaire prima £7 0s 0d tot £9 0s 0d, eerste £5 0s 0d tot £6 0s, tweede £3 10s 0d tot £4 5s 0d, derde £2 0s 0d tot £2 10s 0d, inferieur tot hard, £1 5s 0d tot £1 15s 0d; Wijfjes witte. lichte, eerste tot superieure £4 10s 0d tot £5 10s 0d; tweede £3 5s 0d tot £3 15s 0d, derde £2 0s 0d tot £2 15s 0d, inferieur tot hard £1 10s 0d tot £1 15s 0d; donker £3 0s 0d tot £4 5s 0d; fancy byecks £3 10s 0d. tot £5 10s 0d; staart, witte £2 2s 6d tot £2 7s 6d, lichte £1 7s 6d tot £1 15s 0d, donkere £0 15s 0d tot £0 19s 0d; Zwarte, lang £4 10s 0d tot £5 10s 0d, lang middelm £3 15s 0d tot £4 5s 0d, middelm £2 10s 0d tot £3 5s 0d, kort gewoon £1 15s 0d tot £2 5s 0d middelmatig en kort £1 0s 0d tot £1 10s 0d, lang vlos £1 0s 0d tot £1 7s 6d; kort vlos 10s. 0d tot 17s 6d, gewoon kort 8s 0d tot £1 0s 0d, Vale lang £2 10s tot £3 5s 0d, kort gewoon 7s 6d tot 10s, lang middelmatig £1 15s 0d tot £2 5s 0d, lang vlos 20s 0d tot £1 7s 6d, kort middelm £1 0s tot £1 10s, med vlos 12s 6d tot 17s 6d, kort 10s tot 17s 6d, gewoon 8s tot 10s 0d; spadonas, witte £1 10s tot £2 0s, licht £1 0s 6d tot £1 10s, donker 10s tot 15s, donker chicks 1s tot 3s 0d.

WOL.—Onze markt is vast tegen onveranderde prijzen. Naar goede soorten is nog de beste aanvraag. Wij noteeren:—Super lange karroo vette 4½d tot 5d., ordinaire 3½d tot 4½d, zware en sanderige 2½d tot 3½d.

VELLEN.—Merinos zijn williger en boerbokvellen worden verwacht te dalen op de Londensche verkoopingen, die heden gehouden worden. Wij noteeren:—Bokvellen 8½d, lang wol 3½d, zondrooge 6d, kort wol 3d, angoras 3½d, beschadigde 3d Kaapsche 1s 8d, bastaards 3½d.

Beschadigde vellen volgens kwaliteit.

KIMBERLEY.

(*Van de heeren James Lawrence & Co.*)

21 Februari. (*Per Telegraaf.*)—Prijzen van produkten op heden:—

| | £ | s. | d. | | £ | s. | d. |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Meel ... ... | 1 | 14 | 0 | — | 0 | 0 | 0 |
| Mielies ... ... | 1 | 3 | 0 | — | 0 | 0 | 0 |
| Mieliemeel ... ... | 1 | 5 | 0 | — | 0 | 0 | 0 |
| Kafferkoorn ... | 1 | 1 | 0 | — | 0 | 0 | 0 |
| Zemelen ... ... | 0 | 7 | 6 | — | 0 | 0 | 0 |
| Haver ... ... | 0 | 13 | 6 | — | 0 | 0 | 0 |
| Havergerven ... | 0 | 8 | 6 | — | 0 | 0 | 0 |
| Kaf ... ... | 0 | 13 | 0 | — | 0 | 0 | 0 |
| Uien ... ... | 0 | 10 | 0 | — | 0 | 12 | 0 |
| Aardappelen ... | 0 | 10 | 0 | — | 0 | 15 | 0 |
| Boter per lb. ... | 0 | 0 | 8 | — | 0 | 1 | 0 |
| Eieren ... ... | 0 | 1 | 0 | — | 0 | 1 | 6 |

PORT ELIZABETH.

20 Februari (*Per Telegraaf*).—Ter wolmarkt werden heden van 731 balen 276 zonder verandering in prijzen verkocht. Naar angorahaar was levendiger aanvraag, wordende van 21 balen 19 tegen prijzen verkocht die een verhooging van 1 a 1½d toonden.

BLOEMFONTEIN.

(*Van de heeren Frank Oldfield & Co.*)

21 Februari.—(*Per Telegraaf.*)—Prijzen van produkten op heden:—

| | £ | s. | d. | | £ | s. | d. |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Gesift meel ... ... | 1 | 10 | 0 | — | 1 | 15 | 0 |
| Mielies ... ... | 1 | 0 | 0 | — | 1 | 2 | 0 |
| Kafferkoorn ... | 1 | 0 | 0 | | 1 | 2 | 0 |
| Mieliemeel ... ... | 1 | 2 | 0 | — | 1 | 3 | 0 |
| Kaf ... ... | 0 | 7 | 0 | — | 0 | 12 | 0 |
| Zemelen ... ... | 0 | 6 | 0 | — | 0 | 7 | 0 |
| Eieren ... ... | 0 | 2 | 0 | — | 0 | 0 | 0 |


De Zuid-Afrikaan VEREENIGD MET ONS LAND.

ZATERDAG 22 FEBRUARI, 1896.


## GEDENK!

GEDURENDE de laatste jaren is Zuid-Afrika geweest een van de schitterendste sterren in de wereld van materieelen vooruitgang. De oogen van de geheele wereld schijnen op dit land gericht; onze minerale rijkdom doet de inwoners van alle andere landen watertanden; de instrooming van immigranten, van allerlei slag van menschen, is zoo groot dat men er ernstiglijk aan begint te denken dat eene verandering in de wet gemaakt zal moeten worden.

Voorspoed en geldelijke vooruitgang zijn gevaarlijke teekenen, zooals de geschiedenis der menschheid ons telkens leert. Van de vroegste tijden af vindt men dan ook bij alle volkeren, dat de ernstige en nadenkende voormannen de ongelukken en rampen die de menschen overvielen, beschouwden als de stem hunner goden om hunne schepselen te verootmoedigen en te verkleineeren. Het bijgeloof van die dagen en die volken hebben plaats gemaakt voor een hooger en bevredigender geloof.

Te veel voorspoed is niet goed omdat het evenwicht daardoor wordt verstoord. In de Transvaal was de vooruitgang te snel en de gevolgen op maatschappelijk gebied zien wij in de gebeurtenissen aan 't begin van dit jaar. Doch niet alleen in de Transvaal ook in de andere staten van Zuid-Afrika heerscht een zucht naar rijkdom—'t materialisme. De eeuwige onzienlijke dingen—het idealisme—schijnen langzamerhand op den achtergrond te worden geplaatst. Men hoort slechts spreken van goudaandeelen, belastingen, spoorwegtarief, monopolies, enz. Met korte woorden, het scheen of de materieele en moreele en geestesontwikkeling niet hand aan hand gingen.

Het schijnt of Zuid-Afrika thans omhuld is met een donkere wolk. De raderen van den maatschappelijken wagen schijnen niet goed te draaien. Laten wij stil staan en de positie overdenken. In de Transvaal broeit de ontevredenheid nog voort. De gevolgen van den opstand laten zich gevoelen. De kaffers hebben den Rand verlaten en de mijnen kunnen geen werklieden voor het grof werk krijgen. De regeering moet nog de leiders van den opstand terecht stellen. In de Kolonie vreest men de sprinkhanen die op weg zijn naar de wijndistrikten. In verschillende deelen lijdt men gebrek wegens de droogte. De brandziektewet veroorzaakt ontevredenheid en wrijving. In Natal had men het vreeselijk spoorwegongeluk, waarbij velen het leven hebben verloren. Te Krugersdorp had men eene geweldige dynamietontploffing. De scheepvaart tusschen de Kaap en Engeland was ook ongeregeld. En nu komt nog de vreeselijke gebeurtenis te Johannesburg.

Onwillekeurig staat de onverschilligste onder ons stil en denkt na. We hopen dat die gedachten goede vruchten zullen voortbrengen.

Het gedrag der partijen in de Transvaal kunnen wij niet genoeg prijzen. President KRUGER en zijne regeering hebben getoond dat zij de harten der Johannesburgers met vriendschap wenschen te winnen. Het zal ons van harte verblijden indien deze ontploffing ook op politiek gebied de lucht moge zuiveren. Op de puinhopen zal dan een vernieuwde republiek opspringen. De ongelijksoortige bewoners van Zuid-Afrika zullen dan langzamerhand leeren verstaan dat zij allen dezelfde belangen hebben en met elkander kunnen werken. Wijsheid geleerd hebbende door tegenspoed en bittere ondervinding zullen zij tezamen werken voor het welzijn van *dit* land—voor de toekomst van Zuid-Afrika.

## BELANGRIJKE BESLUITEN.

OP den 14 dendezer werd in de kiesafdeeling, door den heer RHODES in het parlement vertegenwoordigd, een invloedrijke vergadering gehouden, waarvan een verslag in een andere kolom verschijnt. Wat ons vooral in de besluiten treft is de besliste doch gematigde toon der vergadering. Het zegt veel voor de Afrikaners dat zij zulke belangrijke onderwerpen, die zoo diep in het hart van het Afrikanderdom dringen, met zoo veel beraardheid kunnen bespreken. Vergelijkt deze vergadering eens met de oproerige menigten van Johannesburg of de lieden die in Kaapstad op de pleinen vergaderen. De eerste is bedaard, koel, krachtig; de andere onstuimig, lawaaimakend, pap. In de vergadering der boeren heerscht een gezond verstand en oordeel die de aanschouwers met bewondering en eerbied doen stilstaan. Al verschilt men al van hunne inzichten men kan niet anders dan respekt krijgen voor de mannen die zooveel zelfbeheersching en takt aan den dag leggen.

Er is iets grootsch in het Afrikaner karakter, een karaktertrek die het volk eigen geworden is gedurende de lange jaren van strijd tegen de lagere rassen: de Afrikaansche boer kan regeeren. De man die zijne eigene driften beteugelen kan en die anderen onder zich kan houden door den sterkeren invloed van zijne persoonlijkheid kan in waarheid genoemd worden: het hoofd der schepping. De Afrikaner boer, die door karakterlooze straatloopers en bekrompene jingoes bespot wordt, doch die weet hoe met zijn werkvolk om te gaan, die weet wat het is te gebieden en gehoorzaamd te worden, heeft meer van den waren man dan honderd van zijne bespotters. De bedaarde ernst welke te lezen staat op het gelaat van den Afrikaanschen boer kenmerkt hem dadelijk als man van karakter en waarde.

In een van de voorstellen wordt dr. MUIR gevraagd den onlangs aangestelden schoolinspekteur terug te nemen daar hij het Hollandsch niet kent en derhalve onmogelijk met de boeren kan omgaan. De heer BRICE, de bedoelde inspekteur, is reeds een geruimen tijd werkzaam geweest als onderwijzer in de Kaapkolonie. Hij had derhalve gelegenheid genoeg om 't Hollandsch aan te leeren, en daardoor zijne bruikbaarheid voor dit land te verdubbelen. Hij heeft het echter om de eene of andere reden niet gewild en nu komen de gevolgen van zijn nietdoen thuis op zijn hoofd. Naar wij vernomen hebben heerscht overal in distrikten die hij te inspekteeren heeft de grootste ontevredenheid. Een van de gezondste teekenen van vooruitgang is dat de ouders belangstellen in de opleiding hunner kinderen. Zoo vindt men dan ook dikwijls dat de ouders naar de school komen wanneer de inspekteur ze komt onderzoeken. Het verheugt hen dan te bespeuren dat hunne kinderen goed antwoorden en vordering hebben gemaakt. De meeste boeren in de afgelegen distrikten verstaan niets van wat in 't Engelsch gedaan wordt. Kent de inspekteur dus geen Hollandsch, zoodat hij de kinderen in deze taal niet kan examineeren, dan verliest de geheele verrichting al haar belang voor de ouders.

De heer BRICE schijnt de meeste inwoners van zijn werkkring niet goed te verstaan, en het gevolg is dat het onderwijs in die distrikten er onder moet lijden.

De vele ongerijmdheden, die door toedoen van onzen superintendent van onderwijs in dit land plaats vinden, behooren veranderd te worden. De onbekendheid van dr. MUIR met de toestanden van ons land is, meenen wij, oorzaak van een groot deel van het kwaad dat er gedaan wordt. De gevolgen van den misstap in 't aanstellen tot superintendent van onderwijs van een vreemdeling en niet een man uit het volk zullen wij nog lang te betreuren hebben.

Sir GORDON SPRIGG schijnt niet in den smaak der Afrikaners te vallen. Er is een tijd geweest dat zij hem volgden met een half hart, doch hij schijnt zich thans bijna eene onmogelijkheid gemaakt te hebben. Sir GORDON, men zegge van hem wat men wil, is in elk geval oprecht en komt uit voor wat in hem is. Hij laat geen twijfel aangaande zijne bedoelingen, en daarom is hij misschien te verkiezen boven vele wolven in schaapskleederen.

De heer RHODES wordt gevraagd te bedanken als vertegenwoordiger van Barkly West omdat hij het vertrouwen van velen zijner kiezers heeft verloren. Men veroordeelt hem niet om hem te straffen doch het wordt slechts gezegd dat zijn gedrag zoodanig is geweest dat de kiezers hun vertrouwen niet langer in hem kunnen stellen. De betrekking tusschen de kiezers en hunne vertegenwoordiger is eene honoraire. De hoogste belangen worden aan den grootzeer opgedragen, en toont hij dat hij het vertrouwen in hem gesteld onwaardig is, dan is het zijn plicht als man zijne ondersteuners te ontslaan van hunne verplichting.

Het parlement zal de belangrijkste onderwerpen moeten bespreken, onderwerpen die in strijd zijn met de belangen van den heer RHODES. De vergadering heeft getoond door hare besluiten dat zij niet met den heer RHODES kan sympathiseeren in zijne bedoelingen en daarom vraagt zij met recht vrij gelaten te worden een anderen vertegenwoordiger te kiezen. Wil de heer RHODES zich weder verkiesbaar stellen en blijkt het dat de meerderheid der kiezers in de afdeeling nog zijne ondersteuners zijn dan zal het de plicht van de minderheid wezen te buigen voor den wil der meerderheid. We zullen zien wat de heer RHODES doen zal.

## ALLERLEI.

### De Zaak van Loots.

De brandziektewet is weder prominent voor de aandacht van het publiek gekomen door het geval van den heer Johannes Loots te Britstown. In onze vorige uitgave hebben wij reeds de feiten uiteengezet. Het blijkt dat de inspekteur Grové moeite had en naar de regeering schreef om inlichting. De heer Fuller, assistent-hoofdinspekteur, werd toen gelast de plaats te bezoeken, en naar wij vernomen hebben kwam hij juist toen de oude heer Philip Loots ziek te bed lag en de zoon en schoonzoons bezig waren met de schapen scheren. Voor zoo ver wij weten is de boete van £10 nog niet betaald, en sir Gordon Sprigg heeft verklaard dat de wet moet worden toegepast.

Omtrent deze zaak valt in de eerste plaats aan te merken dat het nog de vraag is of de schapen aan den heer Johannes Loots, den zoon, dan wel aan den heer Philip Loots, den vader, behooren. Is de heer Philip de eigenaar, dan is Johannes natuurlijk niet verantwoordelijk voor het dippen.

Een van de objecties tegen de brandziektewet (de heer Van der Walt drukte er sterk op) was dat de aanstelling door de regeering van te vele assistent-hoofdinspekteuren ten gevolge zou hebben dat de eigenlijke inspekteurs, die door de boeren zelf gekozen worden, niets te beteekenen zouden hebben. We weten nog niet genoeg van de ware toedracht der zaak en weten derhalve niet of het gedrag van den heer Fuller iets te doen heeft gehad met de weigering van den heer Loots om zijne schapen te doen inspekteeren.

De toepassing der wet eischt groot overleg en takt. In de distrikten waar het zoo droog is kon de wet opgeheven zijn geworden, doch het bezwaar is dat het vee dan nog niet vervoerd kan worden. Het is dus misschien beter toegeeflijk te handelen. De heer Faure gaat naar Swellendam om de gemoederen af te koelen. We wenschen hem alle succes toe, en hopen dat hij ook naar Britstown zal gaan om te zien de zaken recht te maken.

Doch we moeten nog op een bijzaak wijzen. In de *Cape Times* van gisteren werd een beeldtenis van een boer met een geweer gepubliceerd met het opschrift: "Law and order at Britstown." Dit produkt is geen nieuwsblad waardig; zulke produkten doen meer kwaad en kweeken meer rassenhaat dan de beste vrienden van Zuid-Afrika in vele jaren zullen kunnen wegnemen. Het is derhalve noodig dat wij het zeggen dat er niet velen zijn die zoo verblind zijn als de *Cape Times*. Aan den eenen kant zoekt de schrijver verschooningen voor de opstandelingen in de Transvaal, aan den anderen kant tracht hij de Afrikaners in de oogen van het publiek uit te maken als wettelooze oproermakers. Wat denkt men van de moraliteit van zoo een jingo-blad dat steeds met zijn geweten te koop loopt?

## Nood in Calvinia.

Onze lezers zullen elders in ons blad een brief vinden van den heer Wege, L.W.V., waarin hij zegt, dat de droogte ook in het distrikt van Calvinia gebrek heeft veroorzaakt. Hij vraagt of de hulp-comités dat distrikt ook niet te hulp kunnen komen. We bepalen de aandacht van de commissies bij deze zaak.

## Presidentsverkiezing.

Al de stemmen zijn nog niet ingekomen doch het lijdt geen twijfel meer dat rechter Steyn met eene overgroote meerderheid zal gekozen worden als de opvolger van expresident Reitz. Van 't begin af aan heeft de heer Steyn zich verklaard voor de nauwere verbindtenis met de Transvaal. Of het een staten-band dan wel een van den —staat zal wezen zal de tijd moeten leeren. We gelooven dat indien iets gedaan moet worden men met een staten-band vooreerst tevreden zal moeten zijn. We zullen echter zien of de wensch van velen in de republiek verwezenlijkt zal worden.

## STADSNIEUWS.

AAN sir DAVID TENNANT, den ex-speaker, zal Maandag een diner aangeboden worden in de civil service club.

DE HEER FAURE, minister van landbouw, is naar Swellendam vertrokken om daar toespraken over de brandziektewet te houden. Hij zal Heidelberg en Riversdale ook bezoeken om er de regeeringspolitiek over de zaak uit te leggen.

HET "EDUCATIONAL NEWS" voor Februari bevat voornamelijk het noodige over het afsterven van den heer Milne, rector van het gymnasium te Stellenbosch, en verder de gewone mededeelingen en betoogen over zaken die het onderwijs hier te lande of elders betreffen.

OVERLEDEN, ten gevolge van koorts opgedaan door een bezoek aan zijn zoon, die te Kingwilliamstown er aan ziek lag, is de heer J. W. Wathes, eigenaar van twee groote modewinkels in Heerengracht, die bij het publiek in hoog aanzien zijn om de deugdelijkheid van goederen en bediening die men er vindt. Hij was nog betrekkelijk jong, en laat een weduwe en een aantal jonge kinderen na.

DR. VAN OPPEL is met £1 beboet voor zijn boekje, in weerwil van zijn bewering dat deskundigen en huisvaders er zeer mee ingenomen waren. Wij kennen het boekje niet en hebben ook geen plezier het te lezen; maar in Holland en Duitschland worden zulke boekjes wel degelijk verkocht en in kranten geadverteerd, zonder dat er iets over voorvalt. De aanklacht tegen Hirsch, den drukker, werd ingetrokken.

DE HAVENCOMMISSIE hield gisteren haar gewone vergadering, waar de toestand van het dok weder ter spraak kwam. Het bleek dat er aan lading, water, kolen en ballast in Januari over de 95,000 ton gehandteerd waren, 30,000 meer dan in Januari 1895, en vandaar de stremming. Daar moest, zeiden de heeren Wisner en Faller, op gelet worden door de nieuwsbladen. Stremming was overal, omdat er veel te weel gelost werd om, per spoor of anderszins, verzonden te worden, en daardoor bleven de goederen in het dok liggen. Een paar leden waren van oordeel dat de schuld ten deele bij de kooplieden lag, die te korte werkuren hadden, en een hunner wees er op dat het spoorwegdepartement een menigte goederen die het zelf had doen uitkomen aan het dok liet; maar dit kon niet anders. Het dok moet vergroot worden, zei een der leden; daar moet de havencommissie dan een voorstel toe doen, zei een ander. Al waar men toe kwam was te constateeren hee erg het kwaad was.

DE STADSRAAD hield Donderdag een buitengewone vergadering, waar de burgemeester eerst twee telegrammen van deelneming met de ramp van Johannesburg voorlas. De heer O'Reilly nam de gelegenheid te baat om op het gevaar van dynamietvervoer ook voor de Kaapstad te wijzen, en verscheiden leden achtten het ontploffingsgevaar op een verkeerde plaats gebouwd. Daarop kwam een deputatie voor om over de verhooging van het salaris van den stadssecretaris te klagen. De heer Hay leidde zie ir, en de heer De Waal, L.W.V., voerde het woord, betoogende dat men veel betalen moest voor weinig dat men kreeg, en dat niemand die zaken deed zijn klerk zoo'n ongehoord traktement zou geven. De heer McLachlan volgde, er op wijzende dat al had de man geen recht op pensioen, men er hem toch een zou toekennen als hij oud of ziekelijk werd. Hall' was te danig gauw met die verhooging geweest. Na nog eenige woorden van den heer Wilkinson beloofde de burgemeester dat men op de zaak letten zou. Vervolgens werden eenige besluiten omtrent onteigening genomen, onder anderen van een stuk land der Nederduitsch Gereformeerde kerk bij Bureaustraat, dat men echter slechts dan zou onteigenen als de kerkraad er ging bouwen. Toen de schattingslijst voorkwam werd de vraag gesteld of de schatters instructies hadden gehad om de waarde der eigendommen zoo hoog mogelijk op te drijven. De burgemeester zeide van neen. De heer O'Reilly stelde daarna voor dat het hof waar de lijst voor moest komen met open deuren moest sitten; maar hiertoe bleek de raad geen bevoegdheid te hebben, en werd dus slechts de wensch geuit dat dit geschieden zou, stemmende 9 leden voor en 4 tegen. Verkozen als leden van het hof werden de heeren J. C. Hofmeyr, Woodhead, Boalch, Thorne, Smart en Mocke, met den burgemeester er bij krachtens zijn ambt. Voorts besloot men vijftig lampen meer te laten opsteken, en zekere Zondagsvertooningen van den heer O. Willis in den circus niet toe te staan.

## GEMEENSTE NIEUWS.

DOOR HET DEPARTEMENT VAN LANDBOUW worden 600 mandjes mest gevraagd voor twee plantages. Tenders moeten voor 31 Maart ingezonden zijn. Zie de advertentie.

TREKKERS.—Volgens de *Alice Times* zijn verscheidene boeren uit het distrikt van plan om naar Bechuanaland te trekken. Droogte, sprinkhanen, veeziekte, ens. zijn te veel voor die menschen.

LAMZIEKTE HEERSCHT, volgens een correspondent van het *Midland News*, zeer erg in Alicedale, waar verscheiden boeren er over de honderd beesten aan verloren hebben. Het veld heeft rust noodig, zegt de correspondent.

VOOR KIEZERS in den noordwestelijke kiescirkel is er in dit nummer een belangrijke gouvernements kennisgeving en wel betreffende de wijze, waarop men stemmen moet bij de a.s. verkiezing van een lid voor het hoogerhuis. Men bestudeere de kennisgeving.

TE CATHCART is door een boerenvereeniging een votum van dankbetuiging aan den heer Rhodes aangenomen, samen met den wensch dat hij spoedig weder als eerste minister zal optreden. Daartoe is veel kans, als namelijk de Hollandsche Afrikaners eerst worden uitgeroeid.

STAATSMAN EN WETGEVER.—De *Burger* trekt tegen het volksraadslid Fischer te velde, als geen staatsman zijnde al deugt hij eenigszins als wetgever, en gelooft dat het voor den Vrijstaat eer voor- dan nadeelig zal zijn als hij zijn plaats in den volksraad verliest. *Wij* verbeelden ons dat dit oordeel van de *Burger* juist strekken zal om de Vrijstaters in het gevoelen te bevestigen dat de heer Fischer wel degelijk lid van den volksraad behoort te zijn. Knappe mannen zijn altijd seldzaam, en als zij veroordeeld worden door bladen die den verkeerden weg op willen, dan kan men vrij zeker zijn dat zij aan hun knapheid vaderlandschen zin paren.

HET BOERENCONGRES heeft onder een zware storm Indwe bezocht, waar de leden namens de plaatselijke boerenvereeniging door den heer en juffrouw Turner onthaald werden. Avonds concert te Dordrecht.

DE ASHANTIE ZAAK.—*Truth* schrijft de beslissing van den koning der Ashanti's over de schandelijke zaak, en vraagt of het netjes staat voor een Britsch gouverneur om het zich een onafhankelijken staat voor zien in het stof te laten kruipen. Niet heel netjes, zeker, maar hoevelen in Engeland zijn er die evenzeer als de heer Labouchere over de zaak denken?

DE "SUN" blijkt eigenlijk in het geheel geen verlies gehad te hebben, en men schrijft het gebeurde er mee onverklaarbaar. Tevens wordt er beweerd dat de "Union" maatschappij er groote schade bij zal lijden, maar is die verklaring juist die men er lande geopperd is, dan zal die schade door het goudk

# TELEGRAMMEN.

OVERZEEKSCH.

VERSTANDIG GEDRAG BELOOND.

LONDEN, 19 FEBR.—(*Reuter.*)—Al de *mogendheden* hebben thans toegezet in hun prijs Ferdinand [van Bulgarije] te erkennen.

NOG AAN DEN GROND.

EEN BRITSCH DUITSCHE KAPITALISTENSTREEK.

ONGELUK IN PORTUGAL.

PRINSES BEATRICE.

LONDEN, 20 FEBR. — (*Reuter.*)—De *Kanzler* zit nog aan den grond in het Suez kanaal.

Een petitie is aan de Fransche regeering door de Fransche Zuid-Afrikaansche Bank gezonden, met klachten over de zware belasting in de Transvaal en aandrang om de uitlanders recht te verschaffen.

Gedurende een bal tijdens het carnaval te Santarem (Portugal) gegeven is gisteren een brand uitgebroken die aan 43 vrouwen en meisjes en een man het leven heeft gekost, en velen wonden heeft bezorgd.

Prinses Beatrice heeft aan den heer Todd, waarnemend agent-generaal der Kaapkolonie, per brief haar dank betuigd voor de krans namens de Kaap voor prins Hendrik van Battenberg's begrafenis bestemd.

[De Fransche Zuid-Afrikaansche bank zit, volgens een telegram in de *S. A. Telegraph* waarvan wij verlof hebben gebruik te maken, onder de Wernher-Beit familie, en wij selve meenen ons te herinneren dat Francis Joseph Dormer er voor naar Parijs moest.—ED. *Ons Land.*]

EEN ONDERZOEK OP GROND VAN DE *CRITIC.*

TRANSVAALSCHE ZAKEN.

DR. LEYDS, DE SULTAN, ENZ.

LONDEN, 21 FEBR.—(*Reuter.*)—In het huis der gemeenten gaf gisteravond de heer Chamberlain te kennen dat sir Jacobus De Wet president Kruger versocht had een afdoend ondersoek in het werk te stellen naar het verhaal van het doodschieten van een Britschen officier door de boeren.

De Fransche kamer van gedeputeerden heeft de regeering gesteund door haar votum van vertrouwen met groote meerderheid herhaald.

Sir John Millais is gekozen als president der koninklijke akademie.

Dr. Leyds heeft in Holland aan een courantier meegedeeld dat een bezoek van president Kruger aan Engeland onwaarschijnlijk was.

De correspondent van de *Times* te Constantinopel zegt dat de wakan den Turkschen ambassadeur te Londen instructie gegeven heeft om Groot-Brittanje uit te noodigen tot regeling der positie van Egypte met de suzereine macht, op den grondslag van een waarborg voor veiligheid van gemeenschap tusschen Engeland en Indië.

ADMINISTRATEUR VAN RHODESIA.

LONDEN, 21 FEBR.—(*Reuter.*)—De regeering heeft de benoeming van earl Grey tot administrateur van Rhodesia samen met den heer Rhodes goedgekeurd.

[Dit nieuws verwondert ons niet, doch het lijkt nergens naar. Earl Grey is oud en zwak, en een van de grootste negrofilisten dien men kent. De heer Rhodes moet nog een uitleg van zijn sonderling gedrag geven en wordt reeds aangesteld als administrateur van Rhodesia! Dit kan men van het beloofde imperiale ondersoek verwachten!—ED. *Ons Land.*]

KAAP-KOLONIE.

REGEN EN SPRINKHANEN.

PRINS ALBERT, 20 FEBR.—(*Speciaal.*)—Gisterennamiddag zware donderstorm, prachtige regen; gisteravond herhaalde de regen zich; de post kwam eerst hedenmorgen in.

Sprinkhanen nog hier; doen veel kwaad. Wij kunnen dankbaar zijn dat de droogte gebroken is.

GEEN TYPHEUZE KOORTS TE WORCESTER.

WORCESTER, 20 FEBR. — (*Reuter.*) — Ik kan op gezag van den burgemeester het bericht in de *Cape Times* weerspreken dat hier in het dorp typheuze koorts heerscht. Geen enkel geval hier, eenige weinige aan Hexrivier, 20 mijlen van hier.

HET BOERENCONGRES.

DORDRECHT, 20 FEBR.—(*Reuter.*)—Op het boerencongres heeft men besloten dat de president er van verschillende verseenigingen die er toe behoorden in den loop des jaars moest bezoeken. Een belangwekkende nota werd over longsiekte door vecarts Hutcheon gehouden, die zeer aandrong op het isoleeren van verdachte gevallen, en het dooden van alle dieren die bevonden worden besmet te zijn. Men dankte hem en nam resoluties aan om inenting of drenking verplichtend te maken, en het beginsel van schavergoeding vast te stellen. Ook nam men besluiten ten gunste van technisch onderwijs en reizende deskundigen, als die van thans.

Het voorstel Southey, over de zaak van Jameson en de uitlanders en tot goedkeuring van het gedrag van den heer Chamberlain (elders vermeld) werd met 32 tegen 9 stemmen aangenomen. De heer Maasdorp gaf in den loop der discussie te kennen dat Engeland, als suzereine macht, reeds twee jaren geleden formeel aan president Kruger had moeten kennis geven dat zijn bestuur een bedreiging was voor den vrede van Zuid-Afrika.

Ook nam het congres een besluit waarin het zijn smart te kennen gaf over het besluit door de Britstownsche vergadering genomen tegen de executie van het magistraatsvonnis in zake Loots, en bij de regeering aandrong op strenge toepassing der wet, haar tevens verzekerende van den steun der centrale vereeniging. Een levendig debat had plaats over het voorstel om diamanten te belasten, wordende er heftige aanvallen op De Beer's gemaakt, terwijl de voorstanders van Rhodes dezen met warmte verdedigden. Voorstel aangenomen, gelijk ook een om aan te dringen op den koop van den Ludwe spoorweg, maar niet van de Indwe mijn, door de regeering.

EEN WEG.

PORT ELIZABETH, 20 FEBR. — (*Reuter.*)—Op een buitengewone vergadering van den afdeelingsraad heeft men hedennamiddag besloten om den nieuwen Walmer-weg te maken, en de regeering te versoeken den heer Wright terstond toe te laten om voorloopige maatregelen te nemen. Ook wordt het Walmersche dorpsbestuur uitgenoodigd mee te doen.

HAGEL EN SPRINKHANEN.

LADISMITH, 21 FEBR.—(*Speciaal.*)—Een vreeselijke hagelstorm ging gisteren over het distrikt. Hagelsteenen ter grootte van hoendereieren vernielden de wijngaarden en late oogsten. Dit, volgende op de droogte en met de sprinkhanen in het distrikt, maakt den toestand kritiek.

POKKEN EN NESTERIJEN.

KIMBERLEY, 21 FEBR.—(*Reuter.*)—De *D. F. Adverteer* fonds voor hulp aan den Rand bedraagt over de £40.

Verscheidene pokgevallen zijn hier weder ontdekt.

Dan Feeley heeft hedenavond zijn benefiet in Fillis' zijn paardenspel, en daar zal de bevolking van Kimberley hem een beurs met gouden ponden vereeren.

OVERTREDING DER DRANKWET.

PORT ELIZABETH, 21 FEBR.—(*Reuter.*)—Vier dagen geleden viel een Engelschman, Johnstone genaamd, terwijl hij dronken was, van een trap in een kantien, waardoor hij stierf. Hedenmorgen had de magistraat den kantienhouder in verhoor wegens het laten verkoopen van drank aan den dronken man en de beschuldiging werd bewezen door den barman, die den drank verkocht. De kantienhouder, verantwoordelijk voor de daad van zijn knecht, werd tot £10 boete veroordeeld.

NATAL.

EEN NATALSCHE BESPIEGELING.

DURBAN, 21 FEBR. — (*Reuter.*) — De *Natal Advertiser* zegt omtrent de Transvaalsche crisis: de zaken zijn in de laatste dagen met betrekking tot Transvaal niet veel vooruitgegaan. Wel zijn onderhandelingen aan den gang, maar het is wellicht niet nuttig dat het publiek terstond bericht krijgt van hetgeen zij inhouden. Voor zoo ver men weet houdt de stremming door president Kruger's antwoord veroorzaakt nog altijd aan. De rijksregeering heeft president Kruger te kennen gegeven dat zekere hervormingen in het binnenlandsch bestuur der republiek moeten worden ten uitvoer gelegd, omdat Engeland dit liefst zou zien geschieden zonder inmenging in de belangen der Transvaal. President Kruger heeft geantwoord dat zijn regeering geen inmenging van eenige soort met het beheer harer binnenlandsche zaken zal gedoogen. Dit komt hierop neder dat zij niet van plan is om de dépêche van den heer Chamberlain in overweging te nemen. Het antwoord van den heer Chamberlain hierop is, voor zoo ver men weet, eenvoudig een aankondiging aan den heer Kruger dat hij, zulk een houding aannemende, onder een misverstand moet verkeeren, met andere woorden dat de rijksregeering het antwoord niet als ernstig en als een wat zich bespreken laat beschouwt. Dat dit zoo is, dat ziet men uit een latere aanmerking van den heer Chamberlain dat het hem niet te doen is om voortrekt zelfbestuur voor den Rand, mits president Kruger eenig aannemelijk en praktisch alternatief aan den Rand kan doen. De eenige gevolgtrekking uit die aanmerking redelijkerwijze te halen is dat de rijksregeering nog van plan is om aan te dringen op een omvangrijk programma van hervormingen. Men zegt nog dat de heer Kruger verlangt naar Engeland te gaan. Er wordt echter bijgevoegd dat hij dit alleen doen kan met verlof van den volksraad, wat ook werkelijk zoo is. Onder die omstandigheden kan het gebeuren dat hoe gaarne de heer Kruger persoonlijk zou wenschen naar Engeland te gaan, zijn wenschen hieromtrent bij zijn partij geen bijval vinden; maar het is niet gemakkelijk te verstaan dat de heer Kruger naar Engeland wil gaan om den toestand te bespreken, nu hij de rijksregeering bericht heeft dat geen binnenlandsche (?) inmenging in de binnenlandsche zaken der republiek zal gedoogd worden. De eenige vreedzame oplossing der kwestie is echter, zooals wij reeds aangewezen hebben, dat president Kruger toegeeft en het recht van de hoofdmogendheid in Zuid-Afrika erkent om te zeggen dat het binnenlandsche bestuur der Zuid-Afrikaansche staten gegrond moet zijn op eerlijkheid en rechtvaardigheid. Gaat hij naar Engeland na de aankondiging van den heer Chamberlain dat artikel 4 der conventie niet open is voor discussie, dan volgt hiernit dat de heer Kruger gereed is om met de rijksregeering de binnenlandsche zaken van den staat te bespreken. Het eind van zulk een bespreking kan geen ander zijn dan dat de heer Chamberlain aandringt op het wegruimen van de grieven der uitlanders, daaronder dat hun het stemrecht zal verleend worden. De positie is dus, hoe lang men er ook over moge praten, van dien aard dat het altijd op één punt moet uitdraaien.

Het orgaan van den president te Pretoria heeft iets te zeggen over een schrik in Natal omtrent de positie. Het is onnoodig te zeggen dat, wellicht met uitzondering van oude juffrouwen van beide seksen, de toestand in Natal met bedaardheid en vreugdevol vertrouwen wordt gadeslagen. Is er ergens in Zuid-Afrika thans een schrik, dan is het in regeeringskringen te Pretoria, als er waarheid is in het geinspireerde bericht dat het antwoord van den heer Chamberlain in dat kwartier voldoening heeft gegeven.

ORANJE VRIJSTAAT.

HOEZEE VOOR STEYN EN VEREENIGING.

BLOEMFONTEIN, 20 FEBR. — (*Reuter*). — De verkiezingen geven tot dus ver aan Steyn 2,766 stemmen, aan Fraser 833, aan Van der Lingen 23.

[Zie het latare onder "Gemengd Nieuws."]

## AANDEELENMARKT.

KAAPSTAD

(*Van de heeren Johan Jansen & Co., makelaars en algemeene agenten, No. 25 St.-Georgesstraat.*)

Vrijdag, 21 Februari 1896.

Markt vaster.

GOUDAANDEELEN.

African Estates 44s 6d, Alexandra Estate 15s 9d, Bantjes 78s, Balmorals 47s, Bonanza 55s, British S. Africa 110s, Clydesdale Colliery 32s 6d, East Rand 147s, Florida 73s 6d, Gordon 10s, Klipfonteins 28s koopers, Langlaagte Block Deep 23s 6d koopers, Molyneux West 15s, Midas Estate 83s, Potchefstroom Estate 14s 9d., Randfontein 59s 6d, Robinson Diamond 37s 6d koopers, Roodepoort Heidelberg 31s 3d, Rand Nigels 15s 9d, Steyn Estate 26s koopers, Salisbury 78s koopers.

ANDERE AANDEELEN.

Argus 20s 6d, Ægis Assurance 160s, Colonial Fire 22s 0d, Commercial Fire 63s, Equitable Fire £49 0s, Equitable Marine 22s, Guardian Assurance 160s 0d, Colonial Orphan Chamber £325, S. A. Association £210, S. A. Milling 36s, Transvaal 5 percent £112, Colonial 3½ percent £114, Standard Bank £63, Bank of Africa £9 15s, African Banking Corporation 80s.

LONDEN.

19 Febr. (*Per Telegraaf.*)—Kaapsche leening a 3½ percent staat op 115; consols 2½ percent op 109¼.

# De ramp bij Johannesburg.

(*Reuter telegrammen*).

EEN IJSELIJKE GEBEURTENIS.

HONDERDEN GEDOOD EN GEWOND.

JOHANNESBURG, 19 FEBR.—Een verschrikkelijke dynamietontploffing had hedenmiddag omstreeks half vier plaats te Vredenburg, een voorstad van Johannesburg, hoofdsakelijk bewoond door Maleiers en kaffers. Eenige spoorweggoederenwagens, met dynamiet beladen, ontploften waardoor een gat in den grond gescheurd werd van 200 voet lang en 25 voet diep. De heele nabuurschap is in puin en half Fordsburg beschadigd. Bijna alle vensters in de stad zijn gebroken. De politie en inwoners gaan aan het werk om de dooden uit te graven. Men berekent dat er niet minder dan tusschen de twee en drie honderd dooden en gewonden zijn.

Reuters agentschap heeft een subscriptielijst geopend om tijdelijk woning te verschaffen aan honderden arme menschen. Subscripties zullen ook aan het Kaapstadsche kantoor van Reuter ontvangen worden.

MEER BIJZONDERHEDEN.

EEN AFGRIJSLIJK SCHOUWSPEL.

HARTROEERENDE TOONEELEN.

JOHANNESBURG, 19 FEBR.—Vredenburg is een dichtbevolkte voorstad tusschen Fordsburg en Braamfontein, hoofdsakelijk bewoond door arme blanken, Maleiers, kaffers en Chineezen. Acht goederenwagens van de Nederlandsche spoorwegmaatschappij, bevracht met dynamiet, ontploften. De spoorwegbeambten zeggen dat de oorzaak ervan het rangeeren der treinen is. De asser der wagens zijn twintig voet diep onder den grond begraven. Alle huizen in den omtrek van een halve mijl zijn tot den grond toe omgevallen. Veertig dooden zijn reeds uitgegraven en nog veel meer liggen er begraven. De gebouwen van de Wanderers worden als doodenhuis gebruikt. De rij lijken maakt een ijselijke vertooning. Stukken van menschenvleesch, beenen, armen, hoofden worden in zakken gebonden. Het aantal blanken, dat gedood of gewond is, is nog niet bekend, maar het is klein in vergelijking met gekleurde slachtoffers.

Tweehonderd werden in het hospitaal toegelaten; velen lagen rond op den vloer, omringd door jammerende kinderen. Karvrachten stroomen nog aan onder toezicht der politie, die in vele gevallen zelf gewond, lofwaardigen aandacht aan de slachtoffers wijden. Een diender, wiens hoofd opengesneden was, droeg een kind, dat een was van zeven gewonden, die in een wagen waren die onder zijn zorg stond. Alle beschikbare doktoren, verpleegsters, vrijwilligers waren met zulke goede resultaten bezig dat honderd licht gewonden reeds ontslagen zijn, zoodat er meer voor de zwaargewonden gezorgd kan worden. Vier gewonden zijn sedert in het hospitaal gestorven. Duizenden menschen zijn sonder dak. Er waren hartverscheurende tooneelen te zien. Zes kleine blanke meisjes, die buiten huis stonden ten tijde van de ontploffing, liggen allen dood. Een man zit op den puimhoop van zijn ingestort huis en verzorgt een overgebleven, gewond kind. Anderen zoeken met onstuimigheid naar vermiste verwanten. In een huis liggen vader, moeder en drie kinderen dood. Velen bestaan bij het uitgraven.

De schok der ontploffing werd sterk in Johannesburg en voorstreden gevoeld. Het is nog onbekend welke schade aan eigendommen is aangericht. De grootste ontsteltenis heerscht er, en de besigheid staat still. Opgaven van subscriptielijsten in de beurs, bij Eckstein en Langerman, bedragen reeds meer dan £50,000.

PRESIDENT KRUGER NAAR JOHANNESBURG.

PRETORIA, 20 FEBR.—Gisteren ernstig versoek van den heer J. W. S. Langerman, hoofdrechter Kotzé en anderen zijn president Kruger, de waarnemende staatssecretaris en andere leden van den uitvoerenden raad hedenmorgen te 10 ure naar Johannesburg en het tooneel van het onheil vertrokken.—Het hulpfonds wordt wel aangevuld. De dynamietmaatschappij heeft een cheque van £5,000 gezonden. Kleedingstukken en dergelijke worden opgezameld en naar den Rand gezonden. Dat de president zijn volk te Johannesburg te hulp komt vindt hier warmen bijval, vooral daar hij rechtstreeks naar de plek gaat om persoonlijk het toezicht te houden over de pogingen die men aanwendt om de lijders hulp te brengen.

MEER TREURIGE BIJZONDERHEDEN.

HULP VAN JOHANNESBURG.

DROEVIGE BEGRAFENIS.

JOHANNESBURG, 20 FEBR. — (*Reuter.*)—Het aantal dooden, voorzoover tot nog toe bekend, bij de ontploffing te Vredenburg bedraagt 50. Men heeft zekerheid dat er 110,000 lbs. dynamiet geladen was in de trucks en men gelooft dat een truck een bezending detonators bevatte. De grond hier om de plaats der ontploffing is bezaaid met ledikanten, ijzer, hout, pianos en allerlei dingen. Het dak van een kerk in Fordsburg werd afgeworpen. Vijf jongens, die in een vijver aan 't zwemmen waren, zijn verdronken; een lijk heeft men gekregen. Zwangere vrouwen werden opengescheurd. Stukken van kafferschedels liggen nog op den grond. Vele huizen raakten in brand en brandden geheel uit. De spoorweggoederenloods ligt geheel in puin.

Vreeselijke tooneelen waren er in het tijdelijke doodenhuis bij het herkennen van zes leden van een familie. Een menigte zakken vol stukken van menschenledematen worden gekist. Nog worden er levenden en dooden onder de puinhoopen gevonden. Hedenmorgen vond men een kindje van zes maanden levend in het puin. Reuters agent vond, terwijl hij onder de ruinen rondzocht, een vader met een gewond kind in de armen, het eenig overgebleven van een groote familie. De man weigerde den puinhoop te verlaten om naar zijn huis te gaan waar zijn vrouw en huisgezin omkwam. De gewonde en door smart sinneloose vader werd met moeite van zijn gewond kind gescheiden dat naar het hospitaal gebracht werd. Hulp werd gezonden naar den vader. De schade aan de hoofdstraten is grooter dan men vermoedde. Niet slechts glas maar groote kosijnen en metselwerk zijn verwoest en met de voorgevels gebaricadeerd lijkt het of er een revolutie is.

Een groote publieke vergadering werd hedenmiddag in de beurs gehouden. De voorzitter, de heer Hanoock, zei dat het doel was om het publiek van Johannesburg een gelegenheid te geven om in te teekenen voor het fonds tot hulp der lijders. Het reeds gecollecteerde bedrag is £62,500. Een comité is gevormd en verdeeld in sub-comités. Er wordt voorgesteld president Kruger te vragen, president van dat fonds te worden.

De president bezocht het tooneel der ramp en gaf in een toespraak bij de Wanderers namens sichzelven en den staat zijn ingenomenheid te kennen met de liefdadigheid van Johannesburg.

Een begrafenis vond om vier uur plaats. Deze werd gevolgd door een ontmetelijke menigte menschen. Een muziekcorps was tegenwoordig en de dienst was zeer indrukwekkend. Er waren twintig kisten vol stukken door elkander. Rouwdragenden, die hun betrekkingen niet hadden kunnen erkennen, omringden de kisten en het leedvertoon was verschrikkelijk.

HULP VAN DE KOLONIE.

Naar wij vernemen heeft het koloniale ministerie £1,000 gegeven als bijdrage tot hulp voor hen, die door de ramp bij Johannesburg geleden hebben.

BETUIGING VAN DEELNEMING.

Zijn excellentie de gouverneur, en de premier, hebben president Kruger per telegraaf hun betuiging van deelneming in zake de ramp te Johannesburg overgezonden. Sir Gordon Sprigg zond een dergelijk bericht aan de menschen van Johannesburg door den landdrost. Ook sir James Sivewright gaf onmiddellijk van zijn deelneming blijk door aan den spoorwegcommissaris te telegrafeeren en hem hulp aan te bieden die de Kaapsche spoorwegbeambten mochten kunnen verleenen.

SUBSCRIPTIE LIJST.

De Kaapsche kamer van koophandel heeft een subscriptielijst geopend voor de lijders en reeds zijn verscheidene giften ingekomen.

## KERK EN SCHOOL.

### Preekbeurten.

ZONDAG, 23 FEBRUARI 1896.

Groote Kerk.—'s Morgens (Hollandsch) Ds. J. W. G. Strasheim (Klerksdorp, Z.-A.R.); 's avonds (Engelsch), dr. Kotzé.

Zeepunt.—Dr. Kotzé.

Papendorp.—'s Morgens en 's avonds, ds. De Beer.

Hanoverstraat Kapel.—'s Morgens en 's avonds ds. Roome.

Roggebaai.—'s Avonds, eerw. Knobel.

Nieuwe Kerk, Breestraat.—'s morgens halfzien, en 's avonds, zeven ure, ds. C. F. J. Muller.

Ned. Ger. Kerk, Buitenkantstraat.—(Engelsche diensten).—'s Morgens, 10.30, en 's avonds, 7 ure, ds. D. Bosman.

St.-Stephens.—'s Morgens, 9.30, eerw. J. Knobel; 's avonds, 7 uur, ds. I. A. Steytler.

Evang. Luth. Kerk, Strandstraat.—'s Morgens 10 uur (Hollandsch), en 's avonds, 7 uur (Engelsch), dr. Zahn. Zondagschool, 3 ure.

Groenepunt.—Hollandsch, 9·45 v.m., Engelsch, 11·15 v.m. en 7 n.m., ds. E. de Beer. Zondagschool ten 3 ure.

Wijnberg.—'s Morgens, 10 ure, en 's avonds, 7 ure, ds. A. J. L. Hofmeyr.

Simonsstad.—'s Morgens en 's avonds (Engelsch) ds. Van Lingen.

Vrije Protestantsche Kerk, Houtstraat.—Zondag, avonddienst (Engelsch), te 7 ure, onderwerp: "God's mode of incarnation," ds. D. P. Faure.

Ned. Geref. Zendingkerk der Ebenezer gemeente, Rozenstraat, 9·30 v.m. en 6·30 n.m., eerw. Dreyer.

Jongens Bijbelklas 2.45.

Napigerstraat-Zending:—Zondagschool 3 uur. Dienst 3 uur.

Mowbray Baptisten Kerk.—'s Morgens 11·30 Zondags 's avonds 6.30.

Wijnberg Baptisten Kerk.—'s Morgens 10·30 en 's avonds 6.30. eerw. E. Baker. Zondagschool 2·45 n.m.

Eerw. John Bennet Anderson, die eenige maanden geleden van Australië hier kwam en nu van zijn reis naar Natal, Johannesburg, Kimberley en andere plaatsen, waar hij diensten gehouden heeft, terugkeert, zal morgenavond in de Baptisten kerk, Walestraat, preeken. Eerw. L. Nuttall, de vroegere predikant, zal bij afwezigheid van den tegenwoordigen leeraar, diensten waarnemen zal morgenochtend preeken.

Ds. W. A. Alheit, van Ceres, is te Calvinia beroepen.

De ordening van den godsdienstonderwijzer A. J. Pepler tot leeraar der Ned. Geref. sendinggemeente te Kimberley heeft plaats op 8 Maart.

Laatsteleden Zaterdag is te Cradock de "Christelijke zaal" ingewijd. De inwijdingsdienst werd gehouden door ds. Hofmeyr van Somerset Oost. In den namiddag had er een teameeting plaats, waar toespraken gehouden werden door ds. Van Niekerk van Middelburg en ds. Parsonson van Cradock. In den avond werd een gewijd concert gegeven, waar, op een Hollandsch gezang na, alle nummers op 't programma Engelsch waren.

TEHUIS VOOR ARME BLANKE KINDEREN.

Met dank erkennen wij de ontvangst van vruchten ons gedurende de week gezonden voor ons tehuis, 85 Breestraat, van de volgende vrienden: van den heer R. C. Nelson, van de Kaapstad, 2 mandjes druiven, en van den heer J. J. le Roex, Paarl, 2 kistjes druiven.

J. ESKELKIN.

Gevraagd: assistente in de gouvernementsschool te Wepener, O.V.S., salaris £120; een onderwijzer voor de rondgaande school te Nooitgedacht, wijk Onder-Rhenosterrivier, distrikt Kroonstad, O.V.S.; salaris £120 en de schoolgelden; onderwijzeres te Senekal, O.V.S. Salaris £135; twee onderwijzeressen voor de publieke school te Montagu, een voor het kindergarten-departement en een voor standaard iv, beide tegen een salaris van £90 per jaar.

## BEDANKING VAN SIR DAVID TENNANT.

Porterville, 19 Feb. 1896.

Eene publieke vergadering is gehouden alhier Dinsdag, 3 Februari ll., ten doel hebbende de verkiezing van eeden vertegenwoordiger voor deze afdeeling Piketberg, in de wetgevende vergadering in de plaats van sir David Tennant.

De weledele heer G. Pienaar was voorzitter, welke het doel der vergadering uiteenzette, en deelde verder mede dat een deputatie van hier en Piketberg hare opwachting gemaakt had bij den heer Hofmeyr, om hem te versoeken zich verkiesbaar te stellen voor deze afdeeling—en waarin zij niet geslaagd was.

De deputatie bij monde van dr. Weber gaf verslag van hare zending, en las het telegram door haar van hem ontvangen, "sijnedele spijt te kennen gevende dat ziekelijke omstandigheden hem vooreerst terughouden eene politieke loopbaan te hervatten." Daarop kwam ter sprake of men dadelijk zou overgaan om een ander vertegenwoordiger te kiezen. De overgroote meerderheid was daartegen. Hun gevoelen was dat de zaak van te veel gewicht was ons zoomaar voetstoots den eersten den beste die zich kwam aanbieden, en door enkele vrienden ondersteund werd te kiezen, temeer, daar men gehoord had dat er andere kandidaten in het veld waren. Na veel over en weer praten werd voorgesteld door den heer P. J. Mohr, en gesecondeerd door den heer W. Pretorius:

"Deze vergadering is van gevoelen dat de kiezing voor een lid worde uitgesteld tot den 3den Maart ek."

Door den heer A. Bresler, gesecondeerd door den heer H. Greef:

"Deze vergadering wordt niet uitgesteld maar men ga dadelijk over tot de kiezing."

Door den heer N. E. Lambrechts, gesecondeerd door den heer L. E. Greeff:

"Dat deze vergadering verdaagd wordt tot den 18den Maart ek."

Tot stemming gebracht, werden de amendementen Bresler en Lambrechts verworpen, en het voorstel P. Mohr unaniem aangenomen.

Verder wordt nog voorgesteld door den heer A. Bresler en gesecondeerd door den heer P. J. Mohr en met acclamatie aangenomen:

"Deze vergadering verwittigd zijnde dat sir David Tennant door zijn vertrek naar Engeland bedankt heeft als onze vertegenwoordiger in de wetgevende vergadering, geeft hierbij haar leedwezen te kennen, en kan het niet nalaten haar dank toe te brengen aan sir David Tennant die ons sedert 30 jaren in het parlement heeft gediend. Wij zien met een gevoel van erkentelijkheid terug op zijne diensten ons bewezen gedurende den tijd dat hij ons vertegenwoordigde in de wetgevende vergadering van deze Kolonie. Wij wenschen zijnedele allen voorspoed op zijne nieuwe en gewichtige betrekking als agent generaal voor deze Kolonie, en hopen dat wij hiet voor altijd door hem vergeten zullen zijn."

De secretaris wordt verzocht een afschrift van deze motie te zenden aan sir David Tennant.

[Hierop ging de vergadering uiteen.

J. F. BRINKMAN,
Secretaris.

## PHYLLOXERA COMMISSIE

Eenige tijd geleden werd een commissie aangesteld om onderzoek te doen naar, en rapport uit te brengen over, de phylloxera kwestie in onze wijndistrikten. Haar leden zijn de heeren Mansel, L.W.V. (voorzitter), Wijnand Hofmeyr, prof. dr. Hahn, Albrecht en MacOwan, en haar rapport voor 1895 is gisteren in de *Gouvernements Gazette* verschenen.

Het begint met er op te wijzen dat quarantaine weinig helpt als, zoo als thans vrij algemeen geloofd wordt, het vliegende wijfjes insekt het kwaad verspreift, en dat men geen ander redmiddel heeft dan een hernieuwing der bestaande wijngaarden door stokken die tegen het kwaad bestemd zijn. Phylloxera zou overal komen, behalve op plekken zoo bijzonder gunstig gelegen als Constantia; en dat de wijnboeren dit begonnen te besseffen, dat zag men daaruit dat er thans veel meer werk wordt gemaakt van de Amerikaansche wijnstokken die hier geplant zijn.

Intusschen geloofde de commissie dat in sommige distrikten, moeielijk genaakbaar voor het insekt, quarantaine even goed kan werken als in de Kaapsche afdeeling, bijvoorbeeld in Montagu, dat in een uithoek ligt, en waar men, aan den tol aan Kogmanskloof, quarantaine zonder veel moeite of kosten zou kunnen in praktijk brengen. Om daarentegen ze voor Tulbagh in te voeren, dat zou erg moeielijk zijn, niet zoo zeer als men het dorp en de buurt alleen moest isoleren, als wanneer men de quarantaine tot Saron, Breederivier Station en Piketberg-weg wilde uitstrekken; want daar zou het niet minder kosten en niet beter beantwoorden dan tusschen Stellenbosch en de Paarl, waar de quarantaine lijn, blijkens vroeger onderzoek, veel bezwaar gaf. Zoo stond het ook waarschijnlijk met Paardenberg, Groenekloof, Riebeeksteasteel, Robertson en Worcester.

Inspekteurs om overal rond te gaan en te kijken of produkten die men vervoeren wil behoorlijk op hun plek geborgen zijn, deugen nergens meer voor, niet om henzelven maar omdat het stelsel waaronder zij aangesteld zijn niet meer toepassellijk is. Overal is phylloxera, en alle plaatsen kunnen zij niet nagaan; verlofbrieven geeft men af zonder onderzoek, maar men vraagt er zelden naar. Afgeschaft: dat's 't eenige wat met hen gedaan kan worden.

Met het voortplanten der Amerikaansche wijnstokken is men thans ver genoeg gevorderd dat ieder tuinman die enten kan er meê klaar komt, en aparte proeven onnoodig zijn geworden. De gouvernements kweekerijen zijn niet om proefnemingen in het werk te stellen, maar net om dingen die men kent te leveren; en buitendien, wilde men proefnemingen dan zou men een ander personeel noodig hebben. Wat aan hen die stekken krijgen duidelijk moet worden gemaakt is dat zij riparia of rupestris krijgen, elk voor een bepaalden soort grond geschikt. Amerikaansche stokken voor hun eigen wijn te houden is gekheid; voor zulk een wijn zou nooit een markt te krijgen zijn, en wijnboeren hier moeten zich aan hun hanepoot en andere druiven houden. Het departement behoort er voor te zorgen dat slechts goede en betrouwbare verscheidenheden van riparia en rupestris verstrekt worden.

Na een bezoek aan de verschillende kweekerijen was de commissie tot de overtuiging gekomen dat drie genoeg waren: die te Constantia, aan de Paarl, en te Nooitgedacht, Stellenbosch. De eerste deugde bijzonder voor rupestris, en 't zou verkeerd zijn er riparia op groote schaal te bouwen. Voorts was de commissie thans zeker dat de plek aan de Stellenbosche landbouwschool voor wijnbouw bestemd hier niet voor deugde; men moende dat de stokken er door phylloxera leden, maar zij gingen er net dood omdat de plek te nattig was; en al wat er mee gedaan kon worden was er stokken te houden om het gewone wijngaardwerk op te leeren. De thans uitgegeven stekken, bijna een millioen, zouden genoeg nieuwe produceeren om het aanleggen van nieuwe kweekerijen onnoodig te maken, en de eenige vraag was of het feit dat Stellenbosch vol phylloxera zit het niet onraadzaam voor boeren zou maken op plekken waar nog geen phylloxera gevonden werd, om hun riparias vandaar te krijgen. Die zou men echter met de betrekkelijk weinige uit Constantia kunnen tevreden stellen.

Wat eindelijk de regulaties omtrent den invoer betreft is de commissie wel van oordeel dat er geen gevaar is om phylloxera hier te doen komen op andere planten dan wijnstokken, maar wegens de vele andere insekten- en fungus plagen was het de vraag of het verstandig zou zijn ze in te trekken, mits er op gelet werd dat het onderzoek zich niet tot phylloxera zou bepalen. Met betrekking tot Constantia hield de commissie zich aan den vroeger gegeven raad om de regulaties van proklamatie 191 van 1894 van kracht te doen blijven.

## Dr. Nansen en de Noordpool.

EEN WENK AAN DE GOUDKONINGEN.

Voor een paar dagen werd een kabelgram ontvangen van Archangel, een van Ruslands noordelijke zeehavens, dat dr. Nansen de Noordpool ontdekt had en op zijn terugreis was. Zijn verslag van hoe hij tot de ontdekking kwam en wat daaruit voortvloeit zal men natuurlijk moeten verbeiden totdat hij weer Noorwegen bereikt, van waar zijn afreis plaats vond. Toch zullen een paar punten over wat hij sich voorstelde te doen niet van onpas komen. Van der aard dat de onvergetelijke Hollandsche zeeman Willem Barents de eilanden Spitsbergen en Nova Zembla in het verre Noorden ontdekte, op dien roemrijken tocht aan het eind der 16de eeuw om een noordoostelijken omweg naar Indië te vinden, Europa en Azie te vinden, zijn er telkens expedities gezonden om de Noordpool te ontdekken; doch te vergeefs. Sommigen zijn nooit teruggekeerd, anderen wel, doch in een benarden toestand. Nu, ongeveer drie jaren geleden, kwam er weer leven in de ontdekkingskringen in Europa en Amerika, en niet minder dan drie afzonderlijke expedities werden door zoovele landen uitgerust. Doch twee ervan keerden tegen het eind van verleden jaar onverrichter zake terug. De derde expeditie ging onder leiding van dr. Fridtjof Nansen, een jongen Noorweger, die alreeds voor tien jaren een luisterijken naam verwierf met zijn succesvollen doortocht van Groenland, dien velen vóór hem geprobeerd hadden, doch geen een was er in geslaagd. Nansen heeft jaren achteren zijn aandacht gewijd aan den loop van de zeestroomen in de richting van de Noordpool. Zijn beschouwingen deden hem tot het besluit komen dat er een zeestroom noordwaarts ging uit de richting van noordoostelijk Siberie voorbij de Pool en weer zuidwaarts af ten oosten van Groenland. Hij nam sich voor dus langs den weg door Barents bezeild voorbij Nova Zembla en kaap Chelyuskin (de meest noordelijke kaap van Azie) door te dringen, dan noordwaarts in te zeilen totdat het ijs hem den voortgang versperde, en dan eenvoudig te wachten totdat de zeestroom hem met het ijsvlot de Noordpool voorbij voerde.

Om echter den ijsdruk te weerstaan, die zoo geweldig is dat hij de sterkst gebouwde schepen dikwerf verplettert, was een bijzonder sterk schip noodig. Van 1891 tot 1893 besteedde hij den tijd aan het bouwen van een scheepje, dat hij de *Fram* doopte, in den vorm van een halve klapper of watermeloen, opdat als het ijs het knelde, het niet verplatterd maar opgelicht zou worden, en meet wanden bijna drie voet dik. Het scheepje was maar van 310 ton grootte en was ook van een stoommachine voorzien, opdat van de stoomkracht gebruik kon gemaakt worden wanneer het noodig bleek. De bemanning bestond slechts uit dertien zielen. Men was natuurlijk met alles uitgerust wat tegen de felle noordelijke koude kon beschutten en het schip was zelfs met een elektrischen toestel voorzien, de beweegkracht waarvoor de bemanning zelve zou moeten verschaffen door elken dag een spil te draaien, die tegelijk de noodige lichaamsoefening zou geven. De toegang tot de kajuit was met vier deuren versperd om de koude uit te houden. Men nam ook tal van honden mee om de sleden te trekken over de ijsvlotten en ijsvelden en overvloed van de *skis* of ses voet lange sneeuwschoenen, die Nansen zoo voortreffelijk op zijn Groenlandsche expeditie bevoud. Dus uitgerust zeilde hij uit Christiania in Juni 1893. Nu in Februari 1896 is hij terug keerd. Alles die zijn boeken, over zijn andere tochten geschreven, gelezen hebben zien gretig uitzien naar het verslag dat hij van deze zijn grootste, gevaarlijkste en belangrijkste expeditie geven zal, want hij is een man die nooit pocht, of grootspreekt en zijn beschouwingen kenmerken den man als schrander en scherpzinnig.

Om in bespiegelingen over het praktische nut van de ontdekking te treden gaat niet eerdat wij zijn verslag zien. Genoeg zij het te zeggen dat het stellig het leesbaarste boek zijn zal dat in de laatste helve eeuw geschreven is.

Nu, de Noordpool

## TANDEN! TANDEN!! TANDEN!

*et Londen Tandheelkundig Instituut*

Ulster Kamers, Groenteplein,

KAAPSTAD,

Onder Bestier van den heer J. WALKER, R.D.S, Londen.

WEGENS de groote drukte veroorzaakt door den aanloop van zoovele bezoekers in den laatsten tijd heeft de heer WALKER bij het aanvaarden van het bestuur het noodig geacht naar Engeland te kabelen om meer werkmannen. Daar die nu aangekomen zijn, zoo kan men nu van kunstmatige tanden voorzien worden in den kortst mogelijken tijd.

Bijzonder wordt de aandacht gevestigd op de genees- en receptie-kamers, die gelijk staan met sommige van de beste in Londen. Zij zijn ten volle voorzien van alle hedendaagsche Engelsche en Amerikaansche uitvindingen, en het publiek wordt beleefd verzocht een bezoek te brengen.

De kunstmatige tanden door het Londen Tandheelkundig Instituut voorzien staan bij geen andere in de wereld ten achteren, zijnde een nauwkeurig namaaksel van natuurlijke tanden, laten voor het kauwen niets te wenschen over, en worden vooral aan publieke sprekers aanbevolen, daar in het maken de grootste zorg wordt besteed om zuivere uitspraak te verzekeren. Deze tanden worden volgens de allerlaatste zuigings beginselen ingezet, of volgens het kroon-, staaf- en brug-beginsel, het laatste waarvan het verwijderen van oude en gebroken stukken geheel onnoodig maakt.

De grootst mogelijke zorg wordt in de operatiekamer gedragen. Tanden worden zonder pijn uitgetrokken met behulp van stikstof-oxyd-gas en alle andere bekende gevoelverdoovende middelen.

Bijzondere aandacht wordt besteed aan het regulieren van de tanden van kinderen. Gouden beslag wordt volgens de Amerikaansche methode ingezet. Alle consultaties en berekeningen vrij. Het werk wordt gegarandeerd.

Een bijzonder kenmerk van het Instituut is dat de betaling die gevorderd wordt de helft minder is dan de gewone.

LET OP HET ADRES:

*Ulster Kamers, Groenteplein*

KAAPSTAD.

"KEATING'S POEIER"
"KEATING'S POEIER"
"KEATING'S POEIER"
"KEATING'S POEIER"
"KEATING'S POEIER"

Deze welbekende Poeier, vindt nergens zijn weerga voor het dooden van WEEGLUIZEN, VLOOIEN, MOTTEN, en KEVERS en alle Insekten, terwijl het voor dieren onschadelijk is. Alle Goederen van wol of bont behooren goed met deze Poeier besprengd te worden voor zij weggepakt worden. Het is onschatbaar deze Poeier naar strand te nemen. Ten einde teleurstelling te voorkomen zie dat gij krugt "Keating's Poeier." Geen ander soort is goed.

DOODT { WEEGLUIZEN, VLOOIEN, MOTTEN, KEVERS, MOSQUITOS.

Uitzonderlijk gevaarlijk in het dooden van VLOOIEN-WEEGLUIZEN, KAKKERLAKKEN, KEVERS, MOTTEN in bont, en een eenig ander soort Insekt, Liefhebbers van de jacht zullen het onschatbaar vinden voor het dooden van Vlooien op hunne Honden, zoo ook Damen met hunne kleeding Hondjes.

Het PUBLIEK wordt GEWAARSCHUWD dat Pakjes van de ware Poeier de naamtekening dragen van THOMAS KEATING, zonder deze naamteekening is eenig artikel aangeboden een vervalsching. Verkocht slechts in Blikken.

"KEATING'S WORMEN TABLETS"
"KEATING'S WORMEN TABLETS"
"KEATING'S WORMEN TABLETS"
"KEATING'S WORMEN TABLETS"

Niets anders dan een GROENTE-LEKKERNIJ, zoowel in opmaak als in smaak. Het is de eenige manier waarop het eenige zekere remiddel voor Wormen in de Ingewanden of Draad Wormen kan genomen worden. Het is een zeker zachte en onschadelijke preparaat en is bijzonder goed voor Kinderen.

Verkocht in Blikken en Bottels door alle Droogisten.

Eigenaar: THOMAS KEATING, Londen.

## BAZAAR

*Nederduitsch Gereformeerde Kerk, Wijnberg.*

**Dinsdag 25 Februari, 1896**

*Onder Patronage van Mevrouw Goodenough*

EEN BAZAAR ten behoeve van het fonds van de Nederduitsch Gereformeerde Kerk te Wijnberg zal gehouden worden op den grond der Pastorie op DINSDAG, 25 FEBRUARI, De bazaar zal geopend worden om 11 uur en zal voortgezet worden om 7 uur 's avonds, wanneer met vriendelijke vergunning van den Kolonel en Officiers het Muziekcorps van het Leicestershire Regiment zal spelen.

Bijdragen zullen met dank ontvangen worden door mevrouw HOFMEYR, Ottery-weg.

Entréegeld: Gedurende den Dag, 6d.; 's Avonds 1/-; Kinderen Halve-prijs. Alle Vrienden worden hartelijk uitgenoodigd.

## *Komer Aanbopen*

OP de plaats "Boven Downes," ongeveer twee maanden geleden een mannetje Struisvogel met lang witte veederen, gemerkt S. H. op den linkerbout. De eigenaar kan dien terugkrijgen bij betaling van alle kosten, in dien hij zich aanmeldt bij den ondergeteekende binnen zes weken van datum dezer.

T A. LOUW.

Boven Downes,
18 Feb., 1896.

## *Vruchten-Kisties.*

DE Ondergeteekenden hebben te koop Vruchten-, Rozijnen- en Wijn-Kistjes in verschillende grootte tegen de Laagste Prijzen.

THESEN & Co.,
Strandstraat

Koninklijke Leverancier aan het Observatorium.

## A. SPOLANDER & CO.,

*GEVESTIGD 53 JAREN.*

Chronometer-, Horologe- en Klokmakers
*"Mutual" Gebouwen Darlingstraat*

Gouden en Zilveren Horologes in voorraad gehouden

# R. M. ROSS & CO.,

*Hebben juist geland hun Voorraad (voor dit Seizoen) van*

# WIJNPOMPEN

**En alle bijzondere Artikelen voor het Maken van Wijn.**

DE GROOTE POMP ZAL IN 4 MINUTEN EEN LEGGER POMPEN.

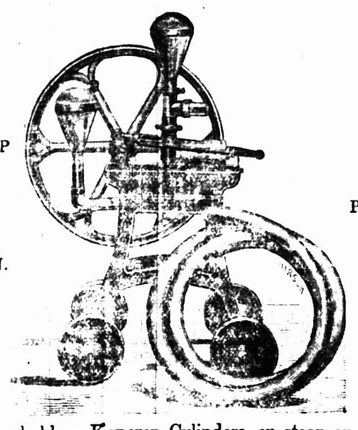

HET KLEINER FORMATEN POMPT EEN LEGGER IN VIJF MINUTEN.

Deze Pompen hebben Koperen Cylinders, en staan op wielen, waardoor ze gemakkelijk van plaats tot plaats verzet kunnen worden. Zij hebben een groot vliegwiel, waardoor het mogelijk wordt dat een knaap ze werken kan. In Twee Formaten.

Grootte van den Cylinder 3". Groote van de Zuig en Uitloopslang $1\frac{1}{2}$"
" " " " 4". " " " " " $2$"

## DRUIVENMOLEN.

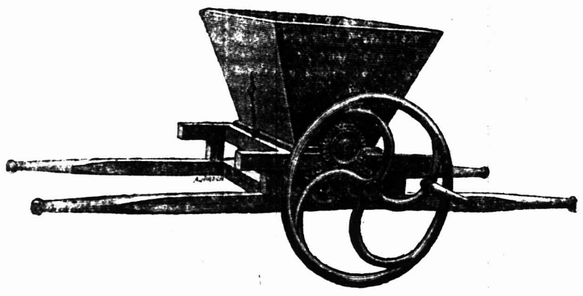

Dit is een Sterke Machine met gegroefde, regelbare rollen van gegoten ijzer en een voedingroller, zware steunpunten, groot vliegwiel, en stinkhouten stelling, in twee formaten.

Lengte der Rollers 14" Lengte der Rollers 20"

## ATTEMPERATORS.

Wij hebben deze in twee soorten zooals aanbevolen door den heer GEORGE PAYNE.

ZUIG- EN SPUITSLANGEN, ENZ., ENZ.

## R. M. ROSS & Co.,

STRANDSTRAAT, KAAPSTAD.

D. ISAACS & Co
Complete House Furnishers
CAPE TOWN

**GEREGISTREERDE HANDELSMERK.**

BURGSTRAAT, KAAPSTAD

## KOCH & DIXIE.

INVOERDERS VAN ALLERLEI IJZERWERK,

BEHOORT MEN ALTIJD EERST TE GAAN OM

KOMBUIS KACHELS EN LEDIKANTEN.

VOOR HET KOMENDE SEIZOEN BEVELEN WE AAN ONZE

**TUINSPUIT van de beste kwaliteit.**
**GRASSPRENKELAARS, TUINBANKEN, HANGMATTEN.**
**PICNICMANDJES,** bevattende alle benoodigdheden voor groote en kleine gezelschappen.
**BERGKNAPZAKKEN** (zooals op het vasteland van Europa in gebruik) zullen zeer nuttig bevonden worden voor bergbeklimmers.
Probeer ons **CARBOLINEUM,** die Houtbewarende vloeistof. Timmerhout, met deze uitstekende stof behandeld, zal met succes alle oorzaken van verrotting weerstaan.

AN ANVRAGEN VAN 'T BINNENLAND WORDT PROMPTE AANDACHT VERLEEND

WESTELIJKE PROVINCIE

## LANDBOUWGENOOTSCHAP.

*Speciale Tentoonstelling van Drooge Vruchten en Rozijnen.*

TE worden gehouden op den Grond van het Genootschap te Rosebank op MAANDAG en DINSDAG, 27 en 28 April, 1896.

Om bijzonderheden en prijslijsten doe men aanzoek bij de Secretarissen van Landbouwgenootschappen, Resident Magistraten, of bij

MAYNARD NASH, Secretaris.

Colonnade Kamers, Kortemarktstraat,
Kaapstad, 21 Februari, 1896.

# GOUVERNEMENTS BERICHT No. 134, 1896.

*Koloniale Secretarie Kaapstad,*
*Kaap de Goede Hoop, 7 Februari, 1896.*

DE volgende aanwijzingen voor de leiding van Kiezers bij het stemmen voor de komende verkiezing van een Lid van den Wetgevenden Raad voor den Noord Westelijken Kiescirkel worden hiermede ter algemeene kennisname gepubliceerd.

HENRY DE SMIDT, Onder Koloniale Secretaris.

## BALLOTAGE WET.

**VERKIEZING VAN EEN LID VOOR DEN WETGEVENDEN RAAD VOOR DEN NOORD-WESTELIJKEN KIESCIRKEL.**

**Stemming plaats te hebben in de Kiesafdeelingen Worcester, Malmesbury, Piketberg, Clanwilliam, en Namakwaland, op WOENSDAG, 18 Maart 1896.**

AANWIJZINGEN VOOR DE LEIDING VAN DEN KIEZER BIJ HET STEMMEN.

De Kiezer mag voor EEN Kandidaat slechts stemmen.

De Kiezer moet in een van de Kompartimenten gaan en met het potlood dat zich in het Kompartiment bevindt, een kruis plaatsen aan de rechterhand tegenover den naam van den Kandidaat voor wien hij stemt, aldus X. *Hij moet zijn naam niet teekenen.*

Een Stem die op eene andere wijze aangegeven is, zal worden verworpen.

VOORBEELDEN:

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| 1 | BROWN. (John Brown, 52 Adderleystraat, Kaapstad, Koopman). | X | 1 | BROWN. (John Brown, 52 Adderleystraat, Kaapstad, Koopman). | |
| 2 | JONES. (William David Jones, van Wijnberg, Heer). | | 2 | JONES. (William David Jones, van Wijnberg, Heer). | X |

De Kiezer moet dan het Stembriefje opvouwen zoo dat het officieele merk op de rugzijde zichtbaar is, en moet bij het verlaten van het Kompartiment, zonder de voorzijde van het briefje aan eenigen persoon te vertoonen het officieele merk op de rugzijde aan den Voorzittenden Beambte toonen, en dan in tegenwoordigheid van den Voorzittenden Beambte het briefje in de Stembus plaatsen en de Stemmingsplaats onmiddelijk verlaten.

Indien de Kiezer onachtzaam een Stembriefje bederft, kan hij het aan den Beambte terug geven, die, indien overtuigd van zulke onachtzaamheid, hem een ander briefje zal geven.

Indien de Kiezer voor meer dan EEN Kandidaat stemt, op zijne handteekening, de eerste letters van zijne namen, of er eenig ander merk op plaatst, waaraan hij naderhand kan worden erkend, zal zijn Stembriefje van geene waarde zijn, en niet geteld worden.

Indien de Kiezer een Stembriefje uit de Stemmingsplaats neemt, of eenig ander briefje dan dat hetwelk hem door den Beambte gegeven is in de Stembus plaatst, is hij schuldig aan overtreding van de Stem en Ballotage Wet, 1892, en onderhevig aan gevangenisstraf voor eenig tijdperk van hoogstens zes maanden met of zonder harden arbeid.

*Departement van Publieke Werken.*

### AAN BOUWMEESTERS.

TENDERS worden gevraagd voor de oprichting en voltooiing van Blok VI van het Nieuw Asyl te Valkenburg.

Bestekken en teekeningen kunnen ingezien en verdere informatie verkregen worden aan het kantoor van ondergeteekende.

Tenders duidelijk gemerkt "Tender voor Blok VI Nieuw Asyl Valkenburg" zullen ontvangen worden door den Controleur en Auditeur-Generaal Kaapstad tot op Maandag, 16 Maart om 12 uur.

Tenderaars moeten twee voldoende borgen verschaffen voor de uitvoering van het kontrakt en die borgen moeten de tenders teekenen.

De laagste of eenige tender zal niet noodzakelijk worden aangenomen.

H. S. GREAVES,
Voor den Hoofdinspekteur.

Departement van Publieke Werken,
Kaapstad, 13 Februari 1896.

### STELLENBOSCH.

*KENNISGEVING.*

DE Smids-Bezigheid van wijlen den heer MELT VAN SCHOOR, zal worden voortgezet door zijn Zoon, den ondergeteekende. Goede en prompte behandeling wordt gewaarborgd.

J. G. v. SCHOOR,
Beyersstraat, Stellenbosch.

Stellenbosch, 17 Feb., 1896.

### Malmesbury Stoommolen.

DE Ondergeteekende hebbende de Stoommolen overgenomen van den heer JAN CLOETE, is bereid te allen tijd Graan te malen; ook is Meel verkrijgbaar bij hem tegen billijke prijzen. Goede behandeling wordt gewaarborgd en orders van andere Distrikten ten spoedigste uitgevoerd.

MICHIEL N. DE KOCK,
Eigenaar.

Malmesbury, Februari, 1896.

### GEDROST

**Van de Plaats Driefontein, wijk Koeberg.**

Malabar—Adam Solomon, met scherpe gelaatstrekken.
Hottentot—Hans, met dikke lippen, hij stottert.
Hottentot—Angerst Jim, heeft de gewoonte één oog te sluiten.

Inlichtingen te geven aan

H. C. DREYER,
P.O. Phieladelphia.

*Departement van Landbouw.*

TENDERS worden gevraagd voor het leveren van 2000 bushel maandjes mest, ingesloten de aflevering aan de plantage van Amerikaansche wijnstokken te Parijs bij Lady Grey Brug Station en 400 mandjes aan de plantage Nooitgedacht, Stellenbosch, niet later te worden afgeleverd dan 30 Mei 1896.

Tenders zullen ontvangen worden door de Resident Magistraten van de Paarl en Stellenbosch tot op 31 Maart, 1896, om twaalf uur.

De laagste of eenige tender niet noodzakelijk aangenomen.

C. MAYER,
Landbouw-Assistent.

Stellenbosch, 18 Feb. 1896.

### Onderwijzeres Benoodigd.

APPLICATIES met de noodige getuigschriften zullen ontvangen worden door den ondergeteekende om de betrekking van Assistente aan de Dorpsschool alhier tot 13 Maart a.s.

Een salaris van £135 wordt aangeboden per jaar alsook billijke vergoeding der reiskosten.

De getuigschriften moeten bewijzen van bekwaamheid in het geven van onderwijs in de gewone vakken, muziek, handwerken alsook van lidmaatschap eener Protestantsche Kerk en goed zedelijk gedrag bevatten.

De betrekking moet aanvaard worden in het begin van April a.s.

R. H. VAN DE WALL, V.D.M.,
Voorzitter der School Com.

Senekal, 8 Feb. 1896.

### ONDERWIJS.

BENOODIGD: Een Assistent Onderwijzer voor de Eerste Klas Publieke School te Adelaide. Hollandsch en Zingen (Tonic Sol-fa) volstrekt noodig. Salaris £140 per jaar. Werkzaamheden te beginnen na de Praaschvacantie. Applicaties met certifikaten, en getuigschriften moeten niet later dan 22 Maart, 1896, ingezonden worden, geadresseerd aan den heer W. PRINGLE, Secretaris van het Schoolbestuur te Adelaide.

### BENOODIGD

EEN Onderwijzer voor de Albert Academie te Burgersdorp; Salaris £150 per jaar. Degelijke kennis van Hollandsch een vereischte. Werk te aanvaarden na de Paaschvakantie.

Applicaties met getuigschriften te worden gezonden aan den ondergeteekende op of voor 20 Maart aanstaande,

H. KANNEMEYER,
Hon. Secretaris.

Burgersdorp, 17 Feb., 1896.

### DIVISIONAL COUNCIL CLANWILLIAM.

*Tenders for Valuation of all Landed Property in the Distriet of Clanwilliam.*

NOTICE is hereby given, that Tenders for the Valuation of all Landed Property in this district will be received by the undersigned until Friday, the 10th April 1896, at 9 o'clock a.m. Tenderers may tender for the whole division, or for each Fieldcornetcy separately, and with or without the inspection of the Farms.

Tenderers must obtain two satisfactory securities for the due fulfilment of the contract.

All tenders must be endorsed "Tenders for the Valuation of Landed Property."

The lowest or any tender not necessarily accepted.

CHARLES M. FRYER,
Secretary.

Divisional Council Office,
18 February, 1896.

### Afdeelingsraad, Clanwilliam.

*Tenders voor het Waardeeren van alle Vast Eigendom in het Distrikt Clanwilliam.*

KENNISGEVING geschiedt hierbij dat tenders voor de waardeering van alle Vaste Eigendommen in het distrikt ontvangen zullen worden door den ondergetekeende tot Vrijdag, 10 April, 1896, om 9 uur v.m. Tenderaars kunnen tenderen voor de geheele afdeeling of voor elk Veldkornetschap afzonderlijk, en met of zonder de inspektie der plaatsen.

Tenderaars moeten twee voldende borgen krijgen voor de behoorlijke uitvoering van het kontrakt.

Op alle tenders moeten geschreven zijn "Tender voor het Waardeeren van Vast Eigendom."

De laagste of eenige tender niet noodzakelijk aangenomen.

CHARLES M. FRYER,
Secretaris.

Afdeelingsraad-kantoor,
18 Februari 1896.

### WEGGELOOPEN

VAN de plaats van den ondergeteekende op Woensdag den 5den dezer, een roodbruin Ruinpaard dik gesloten van lijf, 5 jaren oud. Heeren Schutmeesters en anderen bij wie gemeld Paard mogt aangeloopen zijn of nog mogt aanloopen, worden verzocht er dadelijk kennis van te geven aan den ondergeteekende, door wien alle billijke kosten zullen betaald worden.

NICS. J. H. CROESER,

Oranjefontein, dist. Malmesbury,
8 Februari 1896.

## KENNISGEVING.

*Verzekering van het Nieuwe Zuid Afrikaansche Museum.*

TENDERS zullen ontvangen worden aan het Kantoor van den Controleur en Auditeur-Generaal Kaapstad, tot op Donderdag, de 27sten dag van Februari, 1896 voor de Verzekering van het Nieuw Zuid-Afrikaansche Museum te Kaapstad, insluitende de woning van de oppassers en de werkplaats van den taxidermist.

Het geheele te verzekeren bedrag zal niet £15,000 (Vijftien Duizend Pond Sterling) te boven gaan.

Geen tenders waarin wat bekend is als de "Average Clause" voorkomt, zal overwogen worden.

Tenderaars worden verzocht te zeggen het bedrag van risico dat zij wenschen te ondernemen en het tarief per £100 door hen gevraagd.

De Gebouwen zijn gemaakt van Klip en Baksteen met een Leien Dak en staan vrij van andere gebouwen.

Verdere bijzonderheden kunnen verkregen worden aan het Kantoor van den Hoofd-Inspekteur van Publieke Werken te Kaapstad.

JOS. NEWEY,
Hoofd-Inspekteur van Publieke Werken.

Departement van Publieke Werken,
Kaapstad, 13 Februari, 1896.

### LETTERZETTERS.

ONMIDDELIJK gevraagd goede Hollandsche Letterzetters. Vlugwerk. Doe aanzoek aan het Kantoor van dit Blad.

## H. J. DYKMAN

7 HANOVERSTRAAT

*Fabrikant van Tinnen, Koperen, IJzeren Goederen,*

HEEFT de eer zijne Klanten en het Publiek in 't algemeen te berichten dat hij van GEBROEDERS LAWTON, Bibbes om zoowel van hunne Werktuigen als Gereedschap gekocht heeft te zijn Bezigheid in bovenstaande lijn uit te breiden, dat hij hoopt zal zijn de beste klasse Goederen, tot hiertoe door die firma geleverd te fabriceeren.

Koperen Brandewijnketels, 1 to Halfaams, van gewaarborgde kwaliteit kunnen gemaakt en afgeleverd worden op de kortste kennisgeving.

H. DYKMAN verzoekt de gunst van de vroegere klanten van GEBROEDERS LAWTON voor bovenstaande.

ZUID-AFRIKAANSCHE

**Koninklijke Maildienst**

*De "Castle Mail" Maatschappij.*

DE Stoombooten dezer Lijn vertrekken van Kaapstad naar Londen om den anderen Woensdag, te 4 uur n.m. via Madeira en Plymouth, te zullen Helena Ascension aanleggende op de gewone schen tijden.

" 19—DUNOTTAR CASTLE, Kapt. HAY.

EXTRA BOOTEN VOOR ENGELAND, VIA LAS PALMAS

HARLECH CASTLE, Kapt. WARDEN, omtrent Februari.
STATE OF CALIFORNIA, Kapt. MASON, omtrent 19 Februari.

Voor Vracht of Passage vervoege men zich bij de Agenten van de CASTLE MAILBOOT MAATSCHAPPIJ, (Beperkt.)

UNION LINE.

**Koninklijke Maildienst.**

**UNION STOOMBOOTMAATSCHAPPIJ (BEPERKT.)**

DE Mailbooten der Maatschappij vertrekken van Kaapstad naar Engeland via Madeira, om den anderen Woensdag, 4 uur n.m., als ondergeleggende.

VOOR ENGELAND.

Feb. 19—NORMAN, (en Screw), Kapt. JONES.

Een van de Maatschappij's mooie Stoombooten zal SOUTHAMPTON verlaten voor HAMBURG, kort na de aankomst van deze Mailstoomboot.

RETOURKAARTJES naar ENGELAND gangbaar voor Zeereizen, worden uitgereikt tegen een vermindering van 10 percent op den Dubbelen ingangsprijs.

RETOURKAARTJES voor HAVENS langs de KUST worden uitgereikt voor de terugreis binnen 3 Maanden per de Union of de Castle Maatschappij Stoomboeten.

Voor Vracht of Passage doe men aanzoek aan de Kantoren van de Union Stoomboot Maatschappij, Adeystraat.

Gedrukt en Uitgegeven door de Drukpers Maatschappij Van Sands de Villiers & Co. Beperkt, aan de Kantoor 41 St. Georgestraat Kaapstad.

## RAPPORT VAN DS. P. A. STRASHEIM

Wellington, 26 Dec. 1895.

Hoog Eerw. Heer
Ook Heere A. McKay, M.A.
Moderator Synodi

Hoog Eerw. Heer,

Ik heb de eer aan U.H.-Ew. verslag te zenden van hetgeen door mij gedaan werd in verband met de Zending aan mij opgedragen door de H.-Eerw. Moderatuur der Ned. Geref. Kerk, Kaap Kolonie.

Ik ontving als opdracht, onder datum 7 Maart 1895, te gaan als vertegenwoordiger der Kerk in Mashonaland om onze zich aldaar te bezoeken, ze verstrooide leden aldaar te bezoeken, ze zoo mogelijk tot eene gemeente te vormen, en voorts 'alles te doen wat uwe hand vindt om te doen' tot bevordering van het heil der zielen, zoowel onder hen die *niet*, als die *reeds tot onze Kerk behooren*."—In gehoorzaamheid deze opdracht deed ik een beroep op de Kerkbode van 4 April 1895, de B.B. Leeraren en Kerkeraden verzoekende mij de namen van de leden onzer Kerk, die naar die gewesten mochten zijn vertrokken. Ik ontving slechts antwoord hierop van de predikanten van Victoria West en Edenburg. Door deze handelwijze bleef Broederen werd het werk zeer gestremd en moest ik veel moeite aanwenden om uittevinden wie en *waar* onze leden waren. Op 17 April 1895, werd ik in de Grooten Kerk te Kaapstad afgevaardigd, en maakte ik mij gereed om het werk, mij opgedragen, ten uitvoer te brengen. Ik verliet Wellington en mijne dierbaren op 25 April, in gezelschap van Broeder Groenewald en een bediende die als drijver van den ossenwagen zou ageeren. De gedachte was, dat ik minstens 2 jaren noodig zou hebben om het voorloopige werk tot stand te brengen. De Heere heeft echter in Zijne wijsheid ons beschaamd gemaakt, en slechts acht maanden noodig gehad tot het werk.

Na Bloemfontein, Pretoria en Pietersburg achtereenvolgens te hebben bezocht vertrokken wij op 20 Mei 1895 van de laatstgenoemde plaats, en kwamen te Tuli aan op 1 Juni, en te Morgenster op 20 Juni. Van daar ging ik naar Victoria, en bleef er tot 17 Juli, bracht het voorloopige werk in orde, en verrichtte de noodige diensten met aanneming en bediening der Sacramenten. Ik vond er een Lidmaten- en Doop-Register, aangelegd door Ds. Nel. Op 17 Juli gingen wij verder Noordwaarts, naar den kant van Fort Charter, kwamen bij Br. W. F. Potgieter aan, en bleven aldaar van 24 Juli tot 5 Augustus, en maakten voorloopige schikkingen voor een tweede bezoek in de maand November. Ook hielden wij de noodige diensten, met aanneming en bediening der Sacramenten. Toen wij op 6 Augustus bij den grooten weg kwamen, besloten wij naar Bulawayo te gaan om de volgende redenen.—(*a*) Van Gazaland, waarheen wij hadden willen gaan, was geene andere tijding, dan dat het onmogelijk was daar te komen met onzen wagen en ossen, en dat het onzeker was of de inwoners, (waarvan velen teruggekeerd waren) ons zouden kunnen afhalen. (*b*) Er was zekerheid, dat wij dadelijk onze werkzaamheden zouden kunnen beginnen en eenen werkkring vinden voor Br. Groenewald te Bulawayo. (*c*) Er was gelegenheid den Administrateur, Dr. Jameson, aldaar te vinden om met hem dan dat ik uitgedacht had finaal met zijn Hoogedele te regelen.

Te Gwelo aangekomen, besloot ik den wagen achter te laten onder zorg van Br. Groenewald, en per coach naar Bulawayo te gaan. Ik kwam aldaar aan op 13 Augustus, had een onderhoud met den Administrateur op den volgenden dag, het gevolg waarvan was dat nevensgaand contract met Z.H.Ed. gesloten werd op 31 Augustus 1895. De voorloopige werkzaamheden tot het stichten eener gemeente waren inmiddels begonnen, en op 6 September werd de gemeente Bulawayo gesticht, haar Kerkeraad daarna bevestigd, de noodige diensten met aanneming gehouden, de Sacramenten bediend, en Br. Groenewald aangesteld tot Zendeling en Onderwijzer der Gemeente, onder opzicht des Kerkeraads, met een salaris van £200 en vrije woning. De Regeering heeft hier twee groote en kostbare erven gegeven, met £300 voor het Kerk- en Schoolgebouw, en £75 jaarlijks voor 5½ jaren voor het salaris van den Onderwijzer. Dadelijk werd een aanvang gemaakt met het gebouw dat voor Kerk en School moet dienen, en het houden van eenen bazaar bij mijne terugkomst, tegen het einde van November. De ondervolgende schets der gemeente dient tot uwe overweging.—[Ds. Strasheim heeft eigenhandig 5 kaarten vervaardigd, aanduidende de posties der vijf gemeenten Bulawayo, Melsetter (Gazaland), Salisbury (toekomstig), Umyati en Victoria, de bewoonde plaatsen binnen de grenzen van elke, de hoofdwegen- enz.—*Red.*] Na al het noodige te hebben gedaan, zoodat Br. Groenewald ongestoord zijn werk kon verrichten, en de bestellingen met Noordelijk Rhodesia en Gazaland te hebben gemaakt, vertrok ik op 17 September naar *Charter*, per coach. Van daar ging ik met den kortsten weg naar Marendellas, en vervolgens per coach naar Umtali. Hier trof ik den gids, Br. C. van der Merwe, en de kaffers aan, die mij naar Gazaland zouden [illegible]. Die reis zal nooit door mij vergeten [illegible]. De inwoners van Gazaland, die tijdelijk te Umtali waren, werden door mij bediend, en de overigen op de Kerkplaats in Gazaland, daartoe tijdelijk ingericht, ontmoet. Ik kwam, na 5½ dag rijdens te paard, bij den Heer Martin te Rocklands aan, eene gemeente-vergadering werd belegd en de gemeente *Melsetter* gesticht op 12 October 1895. Het Distrikt werd in drie wijken verdeeld, de Kerkeraad benoemd, en het voorloopig werk gedaan om eenen Zendeling en Onderwijzer te bekomen en te plaatsen tegen April 1896, voor rekening van de Regeering en de Gemeente. De Regeering heeft hier dorpsgrond toegezegd, met de hulp voor eene gebouw en het salaris van den Onderwijzer. De schets hier volgende dient tot uwe informatie. . . . . .

Te Umtali verkreeg ik *drie erven* die op onze kerk getransporteerd zijn en waarvoor de Kerkeraad van *Melsetter* het transport geld betaalt.

Op mijne terugreis bezocht ik bijna al de leden die tusschen Umtali, Salisbury en Charter wonen, hield aanneming en avondmaalsdienst voor jongelieden op de plaats van den Heer Gerard van der Byl, reed over eenen afstand van 58 mijlen te paard op éénen dag, en kwam te *Salisbury* aan op 29 October. Daar er hier te weinig leden waren over eenen afstand van 153 mijlen, besloot ik de Regeering te raadplegen, en een plan werd gevormd om een honderd plaatsen aan te bieden aan een honderd boeren. Zoodra dit plan ten uitvoer gebracht is, zal alhier eene gemeente gesticht worden. Vier van de voornaamste ingezetenen teekenden eenen waarborg voor het tractement van den Onderwijzer met zekere voorwaarden. Het noodige dienstwerk werd hier verricht met aanneming en bediening der Sacramenten. *Achterveld* kreeg van het Gouvernement. De schets der toekomstige gemeente wordt hier bijgevoegd. . . . . .

Op 8 November verliet ik *Salisbury* op weg naar *Umyati*. Daar was een groote opkomst van 8 tot 11 November. De Gemeente *Umyati* werd gesticht op 9 November, de kerkeraad bevestigd, de Sacramenten bediend, en de noodige waarborg geteekend voor het salaris van eenen Zendeling-Onderwijzer. De Regeering heeft hier oorspronkelijk toegezegd met hulp voor een gebouw en het salaris van den Onderwijzer. De Schets der gemeente wordt hier naast gevoegd. . . . . .

Van hier ging ik op 12 November terug naar *Victoria*, alwaar wij inmiddels zes leeraren van het Gouvernement hadden verkregen. Hier werd op eene Gemeentevergadering eene gemeente (zie kaart hiernaast) gesticht op 16 November, de kerkeraad bevestigd, de waarborg geteekend voor het salaris van eenen onderwijzer, de noodige diensten verricht, de Sacramenten bediend, en ik mocht terugkeeren naar Bulawayo, waar ik op 25 November aankwam. Geene moeilijkheden, die ontstaan waren gedurende mijne afwezigheid, werden gereveld, en ik mocht bij mijn vertrek met vreugde ontwaren dat ons eerste Kerk- en Schoolgebouw dat meer dan £800 zal kosten, onder dak gebracht werd. Een Bazara werd gehouden, die zoowat £250 opbracht, de noodige diensten met de bediening der Sacramenten werden gehouden, en de gemeene Kerkvergadering tot het beroepen eens Leeraars voor het gansche land werd plaats op 2 December.

Deze Vergadering had haren oorsprong danken aan het feit dat de leden gaarne hunne eigene keuze wilden hebben in den voorzitter van hun kerkelijk leven. Zij verklaarden op 9 September, (toen de eerste kerkraadsvergadering te Bulawayo gehouden werd) dat twee afgevaardigden van elke gemeente zouden uitgenoodigd worden, benevens den Kerkeraad van Bulawayo aan de kiezing deeltenemen. Ook wilde men gaarne voldoen aan mijn verzoek om zoo spoedig mogelijk de Koloniale Kerk te verlaten van hare geldelijke opoffering voor het salaris van den vertegenwoordiger der Ned. Geref. Kerk. Het besluit was, dat een salaris van £500 zou worden gegeven aan dien leeraar met vrije pastorie te Bulawayo, en dat hij ongeveer *vijf* maanden van het jaar de Consulent-gemeenten *Victoria*, *Umyati*, *Salisbury* en *Melsetter* bedienen, en ongeveer *zeven* maanden *Bulawayo* zijn dienstwerk verrichten. Een tijdtafel van zijne werkzaamheden wordt hieraan toegevoegd (zie Bijlage). Deze gemeente heeft haren waarborg geteekend voor dat salaris en bepaald hoevele uren in het jaar zij den leeraar verwacht. De Zendeling-Onderwijzers zullen in zijne afwezigheid des Zondags de diensten moeten verrichten. Het wordt tevens verwacht van het Gouvernement voor vijf jaren £200 te bijdragen tot des Leeraars salaris. De toegezegde waarborgen zijn ten bedrage van £300 per jaar. . . . . .

Hoeschoon ik, wegens redenen aan de Moderatuur in een privaat schrijven medegedeeld, duidelijk te verstaan had gegeven dat ik mijzelven niet beroepbaar stelde in het land, was de uitslag dat ik met een algemeene stemmen beroepen werd. Uits één stem werd uitgebracht op een anderen broeder, den Predikant van Eksdorp. Ik had geene vrijmoedigheid om uitslag dadelijk te bedanken, doch vroeg de tijd om het beroep in overweging te zullen nemen; en men besloot dat ik uitstel zou hebben tot Maart 1896, en dat het salaris van aanvang zou nemen van 1 April 1896 voor rekening der Gemeenten. Op dezelfden dag ben ik wachtende op de leiding dezer Heeren in dit beroep, doch moet hen dan dat de bezwaren aan de Moderatuur voorheen medegedeeld nog niet uit den weg geruimd zijn; en zoolang zij blijven dat er niet aan denken het beroep als *Leeraar* te aanvaarden. Ik heb het gezien van een leeraar *niet* aan de hand te nemen. Slechts heb ik geijverd om de zeer verantwoordelijkheid op de leden te geven. Van 1 April 1896, (wie ook er komt), zullen zij hun deel uitbetalen. Ik twijfel er niet aan of van dien tijd zal het Gouvernement voor vijf jaren £200 tot dat salaris bijdragen. Ik hoop dat, van 1 April 1896, de Moderatuur ons meer aan geldelijke verantwoordelijkheid (wat den leeraar betreft) zal ontheffen verduren. Neem ik het beroep aan, dan zal ik, D.V., in April 1896, terugkomen om andermaal de gemeenten te bedienen en de Onderwijzers te plaatsen en dan bij een tweede beroep presiderend, dat, hoop ik, wel gelukken zal. Of de Moderatuur het liever, zij kan eenen geschikten Broeder vinden om het voorttezetten op kosten van het voorgeschreven salaris der Gemeenten. De Heere zal ons den weg hierin aanwijzen.

De gemeenten die aldus gesticht zijn zijn uit leden der Ned. Geref., der Vereenigde, Ned. Hervormde en Christelijk Gereformeerde Kerken. Zij hebben, bij hare oprichting, met onderteekening der kerkraadsleden in hare Notulen-boeken, bevestigd onder het bestuur en de wetten van Ned. Geref. Kerk in de Kaap Kolonie en die wetten nu zijn of van tijd tot tijd door de Synode der Ned. Geref. Kerk in de Kaap Kolonie mogen gewijzigd worden.

Er is nu gevraagd wordt is:—

1. Hulp voor *Victoria* voor den Zendeling-Onderwijzer voor twee jaren. Zijn salaris is £150 met vrije woning. Hiervan zal het Gouvernement £50, de gemeente £100 vraagt om £50 per jaar voor twee jaren uit het Fonds. Bloemfontein £43 10s, opgezonden voor het gebouw. Het Gouvernement geeft £250.

2. Hulp voor *Salisbury* voor den Zendeling-Onderwijzer en hulp voor het gebouw. Zijn salaris bedraagt £200 met vrije woning. Het Gouvernement geeft £75 voor twee jaren en £300 voor het gebouw. Zij hopen misschien £500 noodig, zullen daar hiervoor houden en wachten op bijdragen. Ik zou voorstellen dat Zendeling-Onderwijzer voor twee jaren aan ontvange, en dat zij uit andere hulp krijgen voor het gebouw.

Met betrekking tot *Umyati* wil ik aannemen dat het geld voor een jaar reeds in handen van den kerkeraad wat betreft het salaris van den Onderwijzer.

Zeer waarschijnlijk "farmschools" zullen worden opgericht, zou het zijn indien er eene verstandhouding kan dat, mocht er geen waarborg zijn het *tweede jaar*, het Koloniale Fonds belove, voor dat tweede jaar. Ik geloof dat het noodig zal zijn; maar ook broeder die daarheen moet gaan herinnering te geven, zou dit in zijne aanvraag kunnen vermeld worden.

Zeenten *Melsetter* en *Bulawayo* hebben om hulp gevraagd. De eerste heeft sterke bevolking van kinderen, en zal kosten en schoolgelden het noodige vinden, laatste zal als Hoofd Gemeente hare eigene lasten dragen. De Koloniale Kerk zou dus voor *twee* jaren £100 per jaar geven, en verder ontslagen zijn van alle verantwoordelijkheid. Het spreekt van zelf dat het verwacht wordt dat zij de reiskosten bezorge voor deze jonge Broeders om hunne respectieve standplaatsen te bereiken.

Wij hebben *vier* jonge mannen noodig voor het Oefenaars en Onderwijzers werk; zij moeten gereed zijn tegen 16 April 1896 te vertrekken.

Daar de regentijd reeds in November begonnen was en ik met moeite Bulawayo per coach bereikte, werd het onmogelijk geacht dat ik iets verder in de andere parochien kon doen, voordat de regentijd voorbij was gegaan. Al zou ik ook per coach nu en dan doorgaan, het zou onmogelijk zijn de leden bij elkander te krijgen. Men heeft dan ook met het oog hierop besloten, dat het volgende Avondmaal in *Umyati* eerst op den derden Zondag in Mei 1896, D.V., zal gehouden worden. Ook is het wegens den koortstijd in de regen-maanden ondoenlijk, tenzij men tusschen de plaatsen inwoont, iets te doen.

Daar de bespreking van deze zaken met de Moderatuur zekerlijk het werk zal bespoedigen, zal het mij aangenaam zijn haar te ontmoeten nadat ik mijne zes weken vacantie, gerekend van 15 December 1895, hier en te Montagu (bij het bad) heb doorgebracht.

De afrekening met den Zaakgelastigde wordt hiernaan toegevoegd, als mede eene kaart voorstellende de vijf parochien aan een.

Met dank jegens den Heer der Gemeente voor Zijne genade en verzorgende liefde,

Verblijf ik, Hoog Eerw. Heer,
UHEerw. DW. Br.,
P. A. STRASHEIM,
Afgevaardigde der Ned. Geref. Kerk.

Daar ik als Afgevaardigde onzer Kerk in Rhodesia en Gazaland van tijd tot berichten van mijn werk aldaar aan de Moderatuur heb opgezonden, en deze geregeld in de Kerkbode gepubliceerd werden, was het niet noodig in bovenstaand verslag iets meer dan een kort officieel overzicht te geven van mijne verrichtingen aldaar. Ik ben steeds onder een diepen indruk van de hartelijkheid en vriendelijkheid waarmede onze geloofsgenooten aldaar mijne zending ontvangen hebben, en van de krachtige ondersteuning mij door het Gouvernement van het land bereidvaardiglijk verleend. Ook wil ik den Zaakgelastigde onzer kerk hartelijk danken voor zijne broederlijke liefde en hartelijke medewerking in deze zending mij bewezen. P. A. S.

BIJLAGE:—

*Tijdtafel voor regeling van het dienstwerk in de Ned. Ger. Gemeenten in Rhodesia en Gazaland voor 1896.*

Zondag, 19 en 26 April te Bulawayo.
„ 3 „ 10 Mei „ Victoria.
„ 17 „ 24 Mei „ Umyati.
„ 31 Mei te Salisbury.
„ 7 Juni te Umtali.
„ 14, 21 en 28 Juni te Gazaland.
„ 5 Juli te Gazaland.
„ 12 „ „ Umtali.
„ 19 „ „ Marendellas.
„ 26 „ „ Salisbury.
„ 2 Augustus te Umyati.
„ 9 Aug. tot 4 October te Bulawayo.
„ 11 October te Victoria.
„ 18 „ „ Umyati.
„ 25 „ „ Salisbury.
„ 1 November te Umtali.
„ 8 „ „ Gazaland.
„ 22 Nov., 6, 13, 20, 27 Dec. te Bulawayo.

De maanden Januari, Februari, Maart, tot den derden Zondag in April 1897 worden, wegens den regentijd, doorgebracht te *Bulawayo*.

*P. A. S.*

(*N.B.*—Behalve de kaarten, waarop gezinspeeld wordt, bevat het Rapport ook de overeenkomst geteekend door den Administrateur en bekrachtigd door de naamteekening van den Edelen Heer Rhodes, de Overeenkomst geteekend door de respectieve Kerkeraden, en de afrekening met den Zaakgelastigde waarop gedoeld wordt. Van dit laatste zal later in de Kerkbode een korte staat worden gepubliceerd.—*Redactie.*)

## Afdeelingsraad van Robertson.

**NOTULEN van de gewone vergadering, gehouden op 11 Februari, 1896, waar tegenwoordig waren de heeren D. N. During, C. P. Klopper, J. F. Wessels, F. J. Van Zijl, Ondekraal en B. B. Joubert. Bij afwesigheid des voorzitters werd voorgesteld door den heer Joubert en gescondeerd door den heer During en aangenomen dat het lid Wessels den stoel inneme.**

**Na lezing en goedkeuring der notulen van de vorige vergadering werd ter tafel gelegd de staat van inkomsten en uitgaven voor de maand Januari, 1896, toonende een batig saldo van £236 12s 3d.**

**Om half drie kwamen de voorzitter, de heer F. E. Wollaston C.C. en de leden F. J. Van Zijl, Harmonie, G. S. Wolvaardt en H. C. Van Zijl.**

**De notulen der vorige vergadering werden door den voorzitter geteekend.**

**Een brief gelezen van den Swellendamschen raad van 5 dezer in zake verdeeling van de Swellendamsche tollen, gevestigd op den hoofdweg tusschen Swellendam en Ashton en te Warmwater op den takweg. Besloten dat de secretaris met de regeering correspondeere en verzoeke de zaak ter arbitrage te verwijzen volgens artikel 169 van wet 40 van 1889.**

**Gelezen brief van den resident magistraat van Robertson van 7 dezer, vragende den raad om drie leden te kiezen voor leden van het licentiehof voor het loopende jaar. Voorgesteld door den heer Joubert, gescondeerd door den heer Van Zijl, Ondekraal, dat de heeren G. S. Wolvaardt, H. C. Van Zijl en D. N. During tot leden van het licentiehof gekozen worden. Aangenomen.**

**Brief gelezen van den civielen commissaris van Robertson, gedateerd 10 dezer, vragende of de raad bereid zou zijn de Zandrivier uitspanning beschikbaar te stellen voor een boomenplantage. Voorgesteld door den heer H. C. Van Zijl, gescondeerd door den heer During dat de verdere overweging der zaak overstaat tot de volgende vergadering. Algemeen aangenomen.**

**Een brief van den Uitenhaagschen afdeelingsraad in zake uitroeiing van sprinkhanen werd genoteerd.**

**De secretaris legt volgens artikel 118 van wet no. 40 van 1889 de rekeningen des raads ter tafel voor het halfjaar, geëindigd 31 December, 1895, behoorlijk gecertificeerd als correct door de auditeurs. Besloten die door den raad toe te staan, waarop de voorzitter den staat of loopende rekening, C. A. 132, teekende.**

**De heer F. J. Van Zijl gaf kennis dat hij op de volgende vergadering zou voorstellen een nieuwen weg te maken van bij Victoria-brug tot Ondedrift.**

**Besloten den secretaris te machtigen voor de Montagu wegpartij te bestellen in de volgende maand een dubbele Bell tent.**

Zes weken geleden leed ik aan een zware verkoudheid; kon bijna niet spreken. Mijne vrienden rieden mij allen aan een dokter te raadplegen. Chamberlain's Hoestmiddel geadverteerd fiasade in de St. Paul *Volks Zeitung* kocht ik een bottel, en na het voor korten tijd gebruikt te hebben was ik volkomen wel. Ik bevsel dit geneesmiddel nu van harte aan aan allen, die aan verkoudheid lijden. Wm. Keil, 678 Selby Avenue, St. Paul, Minn. Te koop bij alle Apothekers en Handelaars. P. J. Petersen & Co., Algemeene Agenten. [*Adv.*]

## BELANGRIJKE BESLUITEN.

### DE HEER RHODES EN ZIJNE KIEZERS.

### Dr. MUIR EN ZIJN INSPEKTEUR.

**NOTULEN eener publieke vergadering vertegenwoordigd door vier Bondstakken, gehouden te Boesmanspan, distrikt Herbert, op 14 Februari 1896.**

De heer Jan Holshausen wordt tot voorzitter en de heer P. Scholtz tot secretaris gekozen.

**De voorzitter heet de ter vergadering gekomen lieden welkom, en zegt o.a. dat men bij de grootere vraagstukken van ons land, de kleinere zoo als de "Brandziektewet," moet achterwege laten.**

**De heer Jan de Kock zegt: het eerste punt waarover moet gehandeld worden is over den verraderlijken inval van dr. Jameson met zijne manschappen in de Zuid-Afrikaansche Republiek. Jameson is zeer sluw en verraderlijk te werk gegaan. Hij liet zijne manschappen verstaan dat zij gingen om een Kafferstam ten onder te brengen; doch daarna bleek het doel geweest te zijn de Zuid-Afrikaansche Republiek binnen te rukken en haar van hare onafhankelijkheid te berooven. Dit is, als men bedenkt dat de Zuid Afrikaansche Republiek een bevriende staat was, genoeg om het hart van ieder rechtschapen Afrikaner in zijn binnenste te laten trillen en hem met verontwaardiging te laten uitroepen: laag! De heer Rhodes geeft voor hiervan niets te weten,—niets te weten! Dat kan hij kinderen vertellen! Maar dit aan mannen te vertellen is toch al te dol. Als de heer Rhodes er niets van geweten heeft, waarvan getuigt dan het telegram op 27 December door een lid van het hoogerhuis aan den heer Rhodes verzonden? Waarvan indien niet van zijne medeplichtigheid aan alles?**

DE HEER HOFMEYR.

**De heer Hofmeyr heeft echter in dezen treurigen stand betoond dat hij een Afrikaner van den echten stempel is. Toen hij door den heer Chamberlain gevraagd werd wat hij van de Jameson-intocht dacht, was zijn antwoord: Het is een der laagste komplotten nog ooit gepleegd!**

HET SPRIGG MINISTERIE.

**Dat de heer Rhodes bedankt heeft als premier van de Kaapkolonie achten wij een zegen. Doch als wij niet op onze hoede zijn, wacht ons misschien een even groote ramp als waarvan wij zoo even verlost zijn. Sir Gordon Sprigg heeft steeds getoond een vijand van het Afrikaner-ras te zijn. Nog onlangs heeft hij dat toch al te duidelijk laten blijken toen hij zei: "de deputatie der brandziekte werd opgezweept door den duivel van onkunde!" Hij gevoelt dus niet met den Afrikaner, en derhalve verdient hij ook hun steun niet. Neen! kosts wat het wil, sir Gordon kan niet, moet niet premier blijven.**

DR. MUIR.

**Dr. Muir is ook een gevaarlijke faktor waarop wij onze oogen dienen te houden. Men zegt dat wij ook op schoolgebied gelijke rechten der taal genieten—genieten! Dat is onzin! Wij behooren die te genieten maar genieten die inderdaad nog niet. Als wij gelijke rechten op taalgebied genieten waarom werd er dan nog onlangs een inspekteur voor Barkly, Herbert en Hay aangesteld die geen Hollandsch kent?**

DE BRANDZIEKTEWET.

**Diegenen dien aangezegd wordt om te dippen dienen er op te letten dat het dippen hun onmogelijk gemaakt wordt, daar bij de dipdepôts niet *behoorlijk* voorzorg gemaakt wordt voor dip. En als er aanstonds een voorstel zal gemaakt worden, het gouvernement versoekende de wet in deze kies-afdeeling te herroepen dan hoopt spreker dat allen tegenwoordig er voor zullen stemmen.**

**De heer Stiglingh het woord nemende zegt dat hij niet veel zal zeggen maar slechts wil wijzen hoe vervuld is geworden wat hij een paar jaren geleden debiteerde, n.l., dat Rhodes een Jona aan boord van ons politiek schip was die, tensij wij hem overboord wierpen, ons òf zal laten stranden òf een geweldigen schok bezorgen. Dit is gebeurd. De Afrikaners die hem gesteund hadden zijn teleurgesteld. Wij moeten in de toekomst dus voorzichtiger te werk gaan, anders kan het licht gebeuren dat wij, zoo als nu bijna gebeurd is, onzen eigen ondergang en ook dien onzer zuster republiek bewerken. Dit zegt hij nu niet uit bijoogmerken—neen! Hij heeft er geene andere oogmerken dan het publiek belang; en dat is dat men geene kapitalisten-regeering hier te lande moet toelaten.**

**De heer P. Scholtz zegt als hij nu gaat spreken over de jongste gebeurtenissen in de Zuid-Afrikaansche Republiek dan is het niet in de bevoegdheid van een rechter, maar in die van een burger des lands; en hoewel hij den heer Rhodes niet veroordeelen mag vóór hij zich verklaard heeft of door een bevoegd hof veroordeeld, meent hij toch het recht te hebben met de hem bekende feiten, zijn gevoelen uit te spreken. Maar wat zijn dan eigenlijk de feiten? Deze:**

**1. Dat na het gevecht een brief van het reform—comité o.a. onderteekend door kolonel Rhodes, broeder van onzen gewezen premier, gericht aan Jameson om de Johannesburgers te komen helpen, opgestild werd. Zie *Ons Land*, 9 Jan. 1896.**

**2. Dat kapitein Heanen een speciaalen treinop 28sten December 1895 of daaromtrent van de Kaap naar Mafeking huurde, vanwaar hij per kar en paarden naar Jameson te Pitsani ging, die oogenblikkelijk na zijn aankomst, met hem de Transvaalsche grenzen overschreed.**

**3. Dat er eene bezedigde verklaring door den heer Elliott, bestierder onzer spoorwegen is afgelegd, dat door de De Beers Co. uit de De Beers Co. 5 trucks ammunitie en geweren, onder den naam van cokes naar Johannesburg, kort vóór Jameson's intocht, gesonden werden. Zie *Ons Land*, 30 Jan. 1896.**

**4. Dat dr. Jameson, kort voor zijne intocht in de Zuid-Afrikaansche Republiek, zeg 14 dagen, een gast bij den heer Cecil Rhodes, te Groote Schuur, was.**

**5. Dat Charles Leonard, kort na zijn manifest gepubliceerd was, bij den heer Rhodes, te Kaapstad, was.**

**6. Dat de heer Rhodes kort na het gebeurde in de Transvaal, een telegram, onderteekend door hemzelven, naar Amerika zond, waarin hij de Amerikanen, door verkeerde voorstellingen tegen de Transvaal trachtte op te zweepen. Zie *De Paarl* van 8 Feb., 1896.**

**Nu, deze zijn niet *vermeende* gebeurtenissen, maar *feiten*. Kan men ons dan nog beschuldigen van voorbarigheid als wij den heer Rhodes per petitie vragen als lid voor deze kiesafdeeling te bedanken? Neen, zij beschuldigen ons niet daarom van voorbarigheid, maar omdat, zooals zij beweren, wij later niet de kans zullen hebben den heer Rhodes voor eene parlementaire commissie, als de koninklijke commissie partijdig blijkt te handelen, te brengen. Wel, dit mag waar wezen. Maar wij hebben in dit geval de opinie van iemand die wel bekend is met alle parlementaire regels. En zijn gevoelen is dat de bedanking van den heer Rhodes eene parlementaire commissie niet in den weg kan staan. Wij verkiezen dus liefst hem te volgen en zullen dus geen steen onaangeroerd laten om de petities goed en talrijk geteekend te krijgen.**

**De heer W. Scholtz wil ter aanvulling van wat door den vorigen spreker gezegd is nog slechts zeggen: als de heer Rhodes niet aan het Jameson komplot schuldig is, waarom heeft hij dan als premier bedankt? Immers heeft hij niet self gezegd, toen hij den steun der Afrikaner partij erlangde, dat hij als premier zal bedanken zoodra hij tegen de belangen der Kolonie zal komen te werken? En wanneer hij nu bedankt heeft, staat hij dan niet uit zijn eigen mond geoordeeld? Het publiek denke zelf.**

**De vergadering verdaagt van een tot 3 uur.**

**Om 3 uur vergadert men weer.**

DE BRANDZIEKTEWET.

Voorgesteld door den heer Stoffel Maritz gescondeerd door den heer M. Nel:—"Deze vergadering verklaart zich op constitutioneele wijze als een mean—nog even sterk tegen eene algemeene brandziektewet, als toen de agitatie er tegen begonnen is. Derhalve versoekt zij de regeering op eerbiedige wijze gemelde wet in deze kiesafdeeling niet te forceeren."—Algemeen aangenomen.

Verder worden nog de volgende resoluties aangenomen:—

JAMESON VEROORDEELD.

1. Voorgesteld door den heer Thomas, gescondeerd door den heer Jan de Kock, en algemeen aangenomen:—"Deze vergadering spreekt haar leedwezen uit en veroordeelt ten sterkste de schandelijke daad van dr. Jameson door met eene gewapende macht ongeroepen een aanval te maken tegen een vriendelijke en vreedzame zuster-republiek."

CHARTER TE WORDEN HERROEPEN.

2. Voorgesteld door den heer De Kock, gescondeerd door den heer G. de Villiers:—"Daar het duidelijk bewezen is, en daar er geen de minste twijfel bestaat, dat het komplot door het hoofd der Gecharterde maatschappij op onze zuster-republiek gepleegd is, zoo is deze vergadering sterk van gevoelen dat de maatschappij, genaamd de "Britsch Zuid-Afrika Maatschappij," niet langer in het bezit van het Charter behoort te blijven, maar dat zij zal vernietigd worden."—Algemeen aangenomen.

DE HEER RHODES.

3. Voorgesteld door den heer J. Higgs, gescondeerd door den heer A. Gierke, en algemeen aangenomen:—"Deze vergadering betreurt dat de heer Rhodes het land heeft verlaten, zonder zich, in zijne capaciteit als hd voor Barkly West, over den schandelijken en verraderlijken inval van dr. Jameson in de Transvaal te verklaren, daar hij behoort te weten of bewust was van deze overtreding."

4. Voorgesteld door den heer M. Nel, gescondeerd door den heer S. Maritz, en algemeen aangenomen:—"Deze vergadering gevoelt zich zeer verontwaardigd over het gedrag van den ed. heer Cecil Rhodes, als onze vertegenwoordiger in het parlement; en daar zij geen verder vertrouwen in hem heeft moeten zij hem verzoeken, mannelijk genoeg te zijn om te bedanken."

BEDANKINGEN.

5. Voorgesteld door I. J. Holshausen, gescondeerd door H. Smit, en algemeen aangenomen:"Deze vergadering heeft met veel genoegen kennis genomen van de flinke stappen door haarer majesteits hoogen commissaris, sir Hercules Robinson en den ed. heer J. H. Hofmeyr genomen om vrede te herstellen en een groot onheil van Zuid-Afrika te weren, en wenscht door deze haar volste vertrouwen in den edelen heer Hofmeyr uit te drukken."

PRESIDENT KRUGER.

6. "Deze vergadering drukt haar diepste medegevoel uit met zijn hoog-edele den staatspresident en de burgers der Zuid-Afrikaansche Republiek, en wenscht hen tevens geluk met de verijdeling van dr. Jameson's en diens hulpgenooten wetteloose pogingen en vertrouwt dat de gevaren en vijandelijkheden waardoor zij nog worden bedreigd spoedig zullen voorbij zijn; en dat alle vijandelijke plannen tegen hun staat met Gods hulp mogen worden verijdeld." Deze resolutie wordt voorgesteld door den heer I. J. P. Holshausen, gescondeerd door den heer J. Lombaard en algemeen aangenomen.

VERVROEGDE PARLEMENTSZITTING.

7. Voorgesteld door den heer H. Holshausen, gescondeerd door I. Holshausen en algemeen aangenomen: "Deze vergadering is verwonderd dat het tegenwoordige ministerie nog niet eene vervroegde zitting van het parlement heeft opgeroepen, zooals reeds gedaan is door de Transvaal en den Oranje Vrijstaat om behoorlijk onderzoek te doen naar den schandelijken inval in de Transvaal."

SIR GORDON SPRIGG.

8. Voorgesteld door den heer P. J. De Villiers, gescondeerd door den heer G. Bosboff, en aangenomen: "Deze vergadering keurt ten sterkste de aanstelling van sir Gordon Sprigg als premier van de Kaapkolonie af; en hoopt dat de Afrikaner leden in het parlement hem niet zullen ondersteunen, aangezien hij zulke grove en beleedigende taal tegen onze Afrikaansche bevolking in de laatste parlementszitting bezigde."

DR. MUIR'S INSPEKTEURS.

9. Voorgesteld door den heer J. Thomas gescondeerd door den heer J. J. De Kock, en algemeen aangenomen: "Deze vergadering betreurt dat dr. Muir in eene afdeeling, zoo als deze, Herbert, Hay en Barkly West, een inspekteur aanstelt die geen Hollandsch verstaat. Daar het onderwijs onzer kinderen er veel onder lijdt hoopt zij dat dr. Muir de aanstelling van gemelden inspekteur zal herroepen en ons een flinken Afrikaner zal geven."

GEBROEDERS SCHOLTZ BEDANKT.

Voorts wordt nog de handelwijze der gebroeders Scholtz, in zake de petitie waarin de heer Rhodes gevraagd wordt te bedanken, goedgekeurd. De vergadering spreekt haar genoegen uit over de overkomst der heeren Scholtz en Stiglingh, en verzekert hen die hoog te waardeeren.

DS. S. J. DU TOIT.

Maar voor men uiteengaat komt nog het volgende voorstel, voorgesteld door den heer J. Holshausen en gescondeerd door den heer A. Flemming: "Deze vergadering betreurt de slappe wijze waarop ds. S. J. Du Toit in den laatsten tijd, in zake de jongste gebeurtenissen in Transvaal, zich van zijnen plicht heeft gekweten, en spreekt haar vertrouwen uit dat hij zich op dit punt dadelijk zal verbeteren en duidelijk zal verklaren. Dost hij zulks niet dan gevoelt zij zich gedrongen zijn blad en persoon niet langer te ondersteunen." De heer W. Scholtz heeft groot bezwaar tegen dit voorstel. Al schijnt het ons dat ds. Du Toit zich in dit geval niet plichtmatig heeft gedragen, dan behooren wij zijne afgelegde loopbaan toch niet te vergeten, die toch was altijd doorsnuurd van patriotisme en van zuiver Afrikaner zin. De heer J. Holshausen: niet altijd! Wij vergeten nog niet hoe hij met de jongste Barkly West elektie oorzaak was van scheuring in den Bond. Het is hoog tijd dat de dominé zich nu verandere, en toone wat wij aan hem hebben. Ter stemming gebracht wordt dit voorstel aangenomen.

In de hierbovengemelde pauze heeft de voorzitter de vergadering uitgenoodigd de petitie, waarin de heer Rhodes gevraagd wordt te bedanken, te komen teekenen. Hieraan gaf men als één man gehoor. Dadelijk teekenden er niet minder dan *tachtig stemgerechtigden* en besloot men de volgende commissiën aan te stellen, wier plicht het zou wezen toe te zien dat die stemgerechtigden, niet ter vergadering gekomen, ook zouden teekenen; voor wijk no. 1, J. Van Ek, M. Nel en G. Boshoff; voor wijk no. 2, T. Holshausen, S. Maritzen en P. Faber; voor wijk no. 3, J. J. De Kook; voor wijk no. 5 en 6, A. Thomas.

Na een bedankje aan den voorzitter, secretaris en den heer en mejufvrouw Gierke gaat men vergenoegd uiteen.

*Patriot* en *Graaff-Reinetter* gelieven over te nemen.

## SCHEEPVAARTBERICHTEN

### TAFELBAAL.

AANGEKOMEN.

Febr. 19—SS *Transvaal*, van Londen.
19—Mailboot *Tartar*, van Londen.
20—O

## CORRESPONDENTIE.

[WIJ STELLEN ONS NIET VERANTWOORDELIJK VOOR DE GEVOELENS ONZER CORRESPONDENTEN.]

### TRANSVAAL EN DE KOLONIE IN 'T VERLEDEN.

*Aan den Redakteur van "De Zuid-Afrikaan vereenigd met Ons Land."*

Mijnheer,—Met belangstelling las ik den brief van den heer Piet Retief Viljoen in uw blad van 8 Februari. Hij gewaagt van de versoenende bemiddeling der kolonisten in vorige en onlangs gedane onrechtvaardige aanvallen de op Transvaalsche bevolking door Engelschen. Het is dus onnoodig om te herhalen hoe nauw verbonden wij ons gevoelen met onze Afrikaner broeders in de Transvaal, en ik kan den heer Viljoen verzekeren dat het de Afrikaners in de Kolonie leed deed om te zien dat er nog in de grootere steden onzer Kolonie, mannen (waarschijnlijk) jingos gevonden werden om petities te teekenen tot loslating van Jameson, den man wiens beste en verdiende loon sou geweest zijn om voor altijd nabij Krugersdorp te rusten. Ik zou wel willen weten, of, als kommandant Joubert zich zou verstouten om naar Salisbury te gaan met 500 Transvaalsche burgers, en dan nabij die plaats gevangen werd genomen, de Engelschen hem ook sonden roemen als "A brave and courageous leader." Zou hij niet als een *fool* worden beschouwd, en waar sou hij zijn overige leven, en hoe, moeten doorbrengen? Op Majuba werd menige onschuldige Engelschman doodgeschoten ter wille van een ellendige luim hunner landgenooten, en nu bij Krugersdorp werd weder menig dapper man doodgeschoten, terwijl de man die het stof had moeten bijten, de witte vlag heesch.

Dank u, mijnheer Viljoen, waar gij zegt: "In 1881, hebben zij (de koloniale Afrikaners) zich mannelijk laten hooren en Engeland belet ons van achteren te pakken." Wat is de dank der Transvalers daarvoor? Is het de hooge belastingen op onze produkten? Is de dank voor onze versoenende bemiddeling de sluiting der driften, toen de Nederlandsche spoorwegmaatschappij onlangs het vervoer van uit de Kolonie naar Johannesburg niet kon behartigen. Lijkt dat naar het bevestigen der leus "Afrika voor de Afrikaners?"

Indien dit de dank is voor wat wij geroemd worden in 1881 gedaan te hebben, wat gaan wij krijgen in vergelding voor wat de heer Viljoen verder zegt, nam.: "Nu weer heeft Rhodes de vlucht moeten nemen uit vrees voor onze broeders (nameliik Afrikaner kolonisten.") Ik kan den heer Retief Viljoen verzekeren dat wat door ons in belang van Transvaal gedaan werd in dezen kritieken tijd, gedaan werd uit liefde tot haar en ons land. Maar het is voor onze arme boeren hard om te zien dat de Transvaal tegenover haar mede-Afrikaners is "als de hond tegenover den os was, toen hij op het stroo lag." Vandaag zijn de kolonisten nog als een brug over een ruischenden stroom, waarover de Transvaal telkens heen en weer loopt als er gevaar is, met een vet stuk vleesch in haar bezit. Vergeet toch niet hoe het met den hond ging die te inhalig was, toen hij met zijn vet vleesch veilig op den brug stond te kijken over dien ruischenden stroom. Gij hebt gezegd, mijnheer Viljoen, en erkend wat de broeders in de Kolonie voor uw land deden. Ik heb een paar dingen genoemd, die ons zijn geworden na 1881. Hoe gaat de Transvaal in de toekomst bewijzen dat wij onder een leus "Afrika, niet voor Hollanders maar voor Afrikaners" zullen staan?

Heer editeur, u bij voorbaat dankende,

Blijf ik, ens.,

L. KNOBLAUCH.

[Wy doen opmerken dat de driften thans op-n zijn, dat de belasting op landbouw-produkten is opgeheven, en dat onze spoorwegen extra goed betalen. Het kon dus slechter gaan.—ED. *O. L.*]

### DR. MUIR MET ZIJNE CERTIFIKATEN.

Caledon, 13 Feb., 1896.

*Aan den Redakteur van "De Zuid-Afrikaan vereenigd met Ons Land."*

Mijnheer.—Het is met een gevoel van verontwaardiging omtrent den toestand van zaken onder het nu bestaande onderwijs-steisel, dat ik mij tot uw geëerd blad wend om mijne gevoelens wat lucht te geven. Met alle aandacht heb ik de gevoelens van soovelen van tijd tot tijd in uw geëerd blad verschenen doorlezen, en nog altijd heb ik de mijne verzwegen, maar sa! het doet eens Afrikaanders hart ontvlammen, en de aderen zwellen van verhit bloed over het schandelijke onrecht reeds aangedaan en dat nog aangedaan wordt aan Zuid Afrika en Zuid Afrikaanders.

Zooals alreeds door een vorigen correspondent aangehaald is, heeft de geleerde dokter in zijn welovergedachte *speech* (met de sluiting van den vacantie-cursus) gezegd: "Mijn streven is niet maar *zoo iedereen* als onderwijzer te employeeren enz. En terecht ook, maar iemand die het matriculatie, het B.A. of ook al een lager examen gemaakt heeft met jaren van onderwinding, is niet maar "*zoo een*."

Recht en gerechtigheid uit te oefenen en alzoo de welvaart van het land te bevorderen zal zijn: Laten dienstdoende onderwijzers, en zij die alreeds in gouvernements-ondersteunde scholen geëmployeerd waren, in dienst blijven met recht op verwisseling van plaats, en laten de jongen die nog studeeren en zich aan het onderwijzersvak wijden willen, doen naar het vereischte van meneer Muir, daar zij in de gelegenheid gesteld zijn sulks te doen.

Dr. Muir is nog geheel niet bekend met den toestand van ons land en volk. Hij zit te Kaapstad dood gerust zijne plannen te maken, en denkt misschien dat het over de geheele Kolonie sooals te Kaapstad gaat, (hoewel hij tot betere kennis behoorde gekomen te zijn, volgens rapporten van inspekteurs en afgevaardigder.)

Wat wij vooral in buitendistrikten noodig hebben, zijn derde-klas onderwijzers, en er zijn verscheidene dikbevolkte streken, waar door armoede nauwelijks de helft van des onderwijzers salaris door de plaatselijke bevolking kan opgebracht worden. Nu moeten arme onderwijzers (broeders in de verdrukking—laten wij ze noemen) of zij al in de gelegenheid waren of niet, juist een onderwijzers-certifikaat bekomen op welke wijze ook al, om een *bekwaam* en *trained* onderwijzer te zijn! En dan nog moeten zij tevreden zijn met £50 *of £60* p. a. met geen vooruitsicht op verhooging, daar de plaatselijke bevolking niet meer opbrengen kan, en dr. Muir niet meer hulp verleenen *wil?* Voorwaar wat een onrecht.

Sommigen sullen zeggen: Maar om dat doel te bereiken heeft de dokter het goed geacht twee malen ieder jaar vacantie-cursussen te houden. Laat mij uw aandacht tot de drie volgende punten trekken: Ten eerste moeten bejaarde *geoefende* onderwijzers zamen op de schoolbanken met jonge knapen gaan sitten, en van jongelui *gelectured* worden. Welk een schandaal! Ten tweede, een die het matriculatie of B. A. certifikaat heeft moet den tijd verkwisten en ten koste gaan om een certifikaat van een lageren graad in handen te krijgen en dus *geoertificeerd* (voor een derde-klas school) te zijn, daar hij met zijn matriculatie of B. A. certifikaat *ongeoertificeerd* is! Ten derde, let op het P. S. aan de lijst van geslaagde kandidaten in den jongsten vacantie-cursus: seventien studenten, die onder den leeftijd waren waarop certifikaten gegeven worden in verband met deze cursussen hebben aanspraak op een derde-klas certifikaat. Doch deze certifikaten sullen ze *eerst* krijgen *nadat* ze twee gunstige rapporten van hunne inspekteurs hebben ontvangen.—Dus na twee jaren. Dat is te walgelijk om over uit te breiden, overdenk voor uzelven.

Een andere aanmerking door den dokter gemaakt in zijn *speech*, luidt: De dag is niet veraf wanneer wij een lijst van geregistreerde onderwijzers sullen hebben, en diegene, niet in die lijst opgenomen, *zal niet tot het onderwijzersambt toegelaten worden.* Onder de tegenwoordige omstandigheden valt gemakkelijk te verstaan *wie* en *wie niet* in die lijst zullen opgenomen worden.

Bondsmannen en leden van het parlement het oog is op u gevestigd, wat gaat gij doen? zult gij het langer dulden dat met uw lands-geld alsoo gehandeld zal worden, en dat met de Afrikaanders zóó de spot zal gedreven worden? Vroeger konden wij wel seggen "Afrika voor Afrikaanders" maar nu?

U bij voorbaat dankende voor uw goedgunstige opname dezes,

Noem ik mij,

Uw dienstwilligen dienaar,

P. R.

### ONGERIEF OP KAAPSCHE MARKT.

#### COURANTSCHRIJVERS PAST OP!

Distrikt Stellenbosch, 17 Feb. 1896.

*Aan den Editeur van "De Zuid-Afrikaan en Ons Land."*

Mijnheer,—Het spijt mij wel dat ik genoodzaakt ben om van de gewone kwesties van den dag af te treden en met iets te beginnen waarvan in den laatsten tijd allen zich doodstil hebben gehouden. Voor een tijd geleden heb ik dezelfde snaren aangeroerd, en heb toen van alle kanten bijval en hulp verwacht, maar helaas, slechts één, ja *een* man heeft sich laten hooren, en verder...? Neen alle anderen waren brave, lieve, loyale, zoete, bange, lafhartige Afrikaners, sooals wij meestal zijn wanneer wij niet zien dat aan alle eitkomst totaal een einde tanden niet. Maar om zakelijk te zijn, waarom in de wereld wordt er toch met onze morgen stadsmarkt geen verandering gemaakt? Moet die plaats dan soo blijven voortbestaan om te toonen dat men liever een smerige, liederlijke, gemeene plaats in het midden van onze hoofdstad gedoogt dan om iets te doen dat maar een zweem zou hebben van het ellendige uitwaagsel van een boerdom een dienst te bewijzen? Kom een avond, mijnheer, als het vreeselijk waait, of als het regent, en neem geen notitie van de boeren, en laat ze maar liggen tusschen de klippen, (als wij den marktmeester om den sleutel van het markthuis vragen wanneer het sterk regent dan wordt het ook geweigerd, want die schelmen van boeren sullen de spinnewebben en schorpioenen stelen). Maar als u komen wilt, mijnheer, let dan toch net op de arme trekdieren, die van kou staan te bibberen en wier voedsel alles schoon uit de kribben waait en gij zult dan zien of al de andere zaken van wreedheid jegens dieren niet hierbij in de schaduw zullen moeten staan. Laat een van die boeren met een spekvet en welopgepast paard of ezel door de straat rijden met een klein schaaplekje, en het geheele courantendom verkondigt het met gejuich, dat iemand toch weer tot zijn plicht gebracht is geworden. Maar de wreedheid die door de Kaapstadsche wettemakers gepleegd wordt, wordt onaangeroerd gelaten selfs door courantiers van wie wij het recht hebben iets beters te verwachten. Maar de groote honden bijten elkander niet. Och of wij toch allen geimporteerde stadsklerken waren. Met weinige bezuinigingsmannen van den stempel van den heer J. C. Hofmeyr, voorwaar wij sonden in vettigheid ons verlustigen, en onverdiende brooden van vreugde eten. Maar last, but not least. Met de vele verkiezingen te Stellenbosch, hebben wij ook vele beloften gehad van onze geachte vertegenwoordigers, en om voor een betere regeling onzer markten te zorgen was een van de hoofdzaken, maar wat vinden wij? vlak bij de deur van één is een statie gemaakt, en om de Somersetters die een beetje bont gestemd hebben mak te maken hebben zij er ook een, (maar te Kuilsrivier regent men uit de lucht wanneer je wilt afklimmen) een weldoordachte met doorzicht doorvlechte politiek! Niet waar? Maar wacht maar met het vervliegen van jaren komen er weer elekties, en courantiers hebben onser aller ondersteuning noodig—inmiddels worden ons de oogen geopend.

Verblijve,

EEN VAN DIE WIER SLAAPKAMER DOOR DEN STADSRAAD MET KLIPSTEENEN WORDT GEVLOERD.

### EEN ONDERZOEK NOODIG.

*Aan den Editeur van "Ons Land."*

Mijnheer,—De depêche van den heer Chamberlain aan president Kruger neemt de billijke verwachting die wij dachten te durven hebben van den rijkssecretaris voor koloniën geheel weg. Het lust ons niet om het gedrag van de Engelsche regeering en van het grootere gedeelte van het Engelsche volk tegenover de Hollandsche Afrikaners van af het begin dat zij met de Hollandsche Afrikaners te doen kregen na te gaan. Maar als wij de geschiedenis van af 1877 van die regeering en dat groote volk nagaan dan moeten wij, hoe jammer ook "Amen" seggen op de getuigenis van "Een Kaapsche Afrikaner" door u uit de *Press* overgenomen. Het onbeperkte vertrouwen van sommigen onser mede-Afrikaners in Engelsche staatslieden wordt hoe langer hoe meer een treurige misstap. De woorden van den heer Rhodes bij sekere gelegenheid toen hij de Hollandsche Afrikaners te Stellenbosch toesprak, nl., "gij zijn er nu boven op, maar pas op indien gij valt dan valt gij om nooit weêr op te staan," waren tooh soo zoet in de ooren en harten van velen, dat zij den rechten zin, het doel en de beteekenis, er in opgesloten, niet vatten konden. Maar ik had het voor scherts en een dreigement genomen. En die opvatting is nu een treurige waarheid geworden. Gelukkig, zijn boos doel is tot nog toe, de Heere sij gedankt, mislukt. En is hij nu met schande er van af gekomen? Dit dachten wij. Men zegt hij komt als een held terug; want het booze vergrijp tegen een bevrienden staat, waar de Hollandsche Afrikaners baas zijn en recht op hebben, is geen corzaak van blaam op sijn persoon en karakter. Het is tegen Paul Kruger en zijne burgers ("boers"), en hij heeft het maar gedaan om de Hollandsche Afrikaners een genadeslag toe te dienen, en meer goud en meer schatten voor hem te krijgen, en om de alomtegenwoordigheid van de Engelsche oppermacht (niet recht) uit te breiden. Maar wee! wee!! de mannen die geroepen zijn om recht en gerechtigheid uit te oefenen, die van macht gebruik maken om recht te onderdrukken. Als het Transvaalsche volk voldoed aan de eischen van den heer Chamberlain in sijn dépêche aan president Kruger dan was het beter dat sij of allen door Jameson vermoord waren geworden of hun land verlaten hadden om in de Kalahari te sterven. Als hij waarlijk meent wat hij eischt dan is het niet minder dan oorlogsverklaring tegen de heilige rechten van regeering en volk van de Transvaal. Waarom hebben wij nog niets van den nieuwen premier gehoord tegen den inval, het aanvoeren en het toerusten der vrijbuiters? Zullen wij maar blijven vragen zonder gehoord te worden en er bij blijven en berusten? Een zeker "Oplettend" wil dat wij maar swijgen moeten om het tegenwoordige ministerie te beoordeelen. Wel, wij oordeelen hen ook niet, het zijn hunne daden die wij afkeuren. En hunne plichtsbetrachting die zij niet nakomen, veroordeelt hen. Verbeeld u dat heer Chamberlain wil dat de uitlanders "homerule" in Transvaal sullen krijgen, en de verdrukte Ieren in sijne onmiddelijke nabijheid mogen het niet hebben. Want het vereenigde koningrijk zal er door verzwakt worden. Transvaal, de kleine boerenstaat, zal er door groot en sterk worden, zoodat al het goud en andere edele metalen aan de kapitalisten verzekerd worden, en dit zal de heer Chamberlain "fairplay" en consequent noemen. Als Engeland waarlijk bevriend is met Transvaal, en als de Engelsche regeering waarlijk onschuldig is aan den inval van Jameson, en als zij niet medeplichtig is in de wapening der burgers ten minste dat zij ers dan verwachten wij veroordeelen zal op de aanklachten niet alleen Phillips en op het manifest van Leonard en de opheldering en toelichting van Rhodes in Londen, maar de zaak, dosl en oorsprong, degelijk en onpartijdig ondersoeken zal, en uitspraak sal doen, gegrond op recht en gerechtigheid.

N. A. J. VAN RENSBURG, JR.

14 Februari, 1896.

### EEN BRANDZIEKTE INSPEKTEUR BEDANKT.

*Open brief aan de schapeneigenaars van wijken Nos. 1 en 6, Piketberg.*

Waarde vrienden,—De rede waarom ik als inspekteur aangenomen heb van bovengemelde 2 wijken sijn de meeste van u mede bekend, n.l., omdat ik op een publieke vergadering de schapeneigenaars aangeraden heb in dit distrikt om onzen eigen inspekteur te kiezen en als gehoorzame onderdanen sich te onderwerpen aan de wetten des lands, en volgens besluit in het laatste parlement genomen om de wet een billijke proef te geven voor een jaar. Daarop heb ik verschillende brieven ontvangen alsmede persoonlijke vragen om mij verkiesbaar te stellen als inspekteur, waardoor ik mij verplicht gevoeld heb om mij aan die vragen te onderwerpen om rede dat mijn raad was om onzen eigen inspekteur te kiezen.

En nu moet ik u kennis geven, dat ik voor mijn post als inspekteur bedankt heb, meenende dat ik zulks verplicht ben te doen, zoodat u in tijds iemand anders kunt uitdenken om in mijn plaats te kiezen. De rede waarom ik bedankt heb is omtreut een brief dien ik ontvangen heb van den hoofd-inspekteur, die mij alles behalve aangestaan heeft van den volgenden inhoud: De hr. Davison zeide dat het hem speet te zien dat volgens een rapport dat hij ontvangen heeft van den assistant-inspekteur, den heer Smuts, er niet minder dan 9 kudden vee uit de 13 kudden, door den heer Smuts geïnspekteerd, besmet waren, niettegenstaande dat in aanmerking genomen dat niet een troep vee uit die 13 al tweemaal gedipt was, en destijds volgens wet—en hoe kan het dan verwacht worden dat zij moeten schoon zijn en met het oog op dit alles drukt de heer Davison bij het eind van sijn brief zich uit met deze woorden dat hij hoopt, als de assistent-inspekteur mij wederom een besoek brengt, hij in staat sal wezen om een beter rapport van mijn werk te kunnen geven.

Mijne heeren, daar ik ervan overtuigd ben dat ik alles gedaan heb wat de wet van mij vereischt en de instrukties ten uitvoer gebracht heb die ik van den heer Davison ontvangen heb acht ik dit onnoodig om mij zoo op de toonen te laten trappen door den hoofd-inspekteur, misschien door een verkeerd rapport door den assistent bem ter tafel gelegd om in den geest der regeering te wesen.

Uw aller dienaar,

D. J. ROSSOUW.

Houtconstand,
Porterville, 15 Feb. 1896.

### AAN DE TEGENSTANDERS VAN DE "SCAB ACT."

*Geachte Landgenooten!*

Het spijt mij uit de nieuwsbladen te vernemen, dat het nu soo verre is gekomen, dat men zich werkdadig tegen de toepassing dier acte wil gaan verzetten. Het is niet billijk sulks te doen, terwijl men nog bezig is langs constitutioneelen weg het drukkende der wet te verhelpen, of de acte op te heffen. De zaak komt voor de volgende Bondsvergadering te Burgersdorp. En ik twijfel niet of zij sal ook in het eerstkomende parlement in behandeling genomen worden. Het is dus te verwachten, dat uwe grieven zullen verholpen worden.

Ik zou u allen met bescheidenheid den raad willen geven liever geduld te hebben dan zaken thans tot een krisis te doen komen. De toestand van ons land tegenwoordig is van dien aard, dat wij al onze krachten hebben in te spannen, om eensgezindheid en zameuwerking te bevorderen. Wij mogen niet in verzet tegen de wetten des lands komen, soolang wij de macht en middelen hebben onze grieven verholpen te krijgen. Wij zullen de zaak slechts verergeren in plaats van verbeteren. De Britstownsche vrienden moeten niet tot het uiterste gaan. Zij betalen liever de boete opgelegd dan in verset tegen de regeering des lands te komen. Onze wetten worden door ons volk in het parlement gemaakt, en de regeering is verplicht die wetten toe te passen soolang als het volk zelf niet eene verandering of afschaffing te weeg brengt. Laat den heer Loots of gewillige vrienden de opgelegde boete betalen, als de uitspraak des rechters volgens de wet is geweest. De zaak kan in het parlement besproken worden. Er zullen wel mannen gevonden worden, om uwe grieven te verhelpen.

DR. KOTZE.

Conifer Place,
Zeepunt, 31 Feb. 1896.


### VAN RIJN ONDERSTEUNT MARAIS.

Vanrijnsdorp, 19 Feb. 1896.

*Aan den Redakteur van "De Zuid-Afrikaan en Ons Land."*

Mijnheer,—Het is mij ter kennis gebracht dat de heer Daniel Marais van Meintjeskraal, Piketberg, sich verkiesbaar gesteld heeft als vertegenwoordiger voor Piketberg, in plaats van sir David Tennant. Ik ben versekerd, zoover ik met den heer Marais en sijne politieke opinies bekend ben, dat hij ongetwijfeld de rechte man op de rechte plaats voor Piketberg is, of soo als de Engelschman segt: "for the Colony at large." Dientengevolge vertrouw ik als belangstellende in ons land en volk dat de stemgerechtigden van Piketberg als een eenig man voor hem sullen werken en stemmen.

De uwe,

P. B. VAN RHIJN.

### Brievenbus.

Een correspondent die zich "een man voor vrede op beide godsdienstig en maatschappelijk gebied" noemt, valt een schrijver in ons blad aan die volgens hem "met stokken, zwaarden en spiezen als een weerhaan met den kop tegen alle winden" tegen hem te velde trekt. We kunnen sijn stuk niet plaatsen.

DE LEVENSKACHTEN HERSTELD.

CLEMENTS TONIC

TER HELP

HET HERSTELLENDE MIDDEL VOOR VERMOEI DE LICHAMEN.

BRENGT DE BLOS VAN GEZONDHEID OP HET AFGETOBDE GESTEL.

Een zeker geneesmiddel voor algemeene zwakheid, vermoeidheid, hoofdpijn, slechte lever en alle ziekten voortkomende uit een verzwakt en zenuwachtig gestel. Mejuffrvouw Hannah Lloyd, Waterwerkplein, Stad Solomon, Port Pirie, S.A., schrift dato 8 Juni, 1895:—Omstreeks zeven jaar leed ik aan hart en leverkwaal, ik was zoo ziek dat ik verplicht was in het Jamestown Hospitaal, te gaan; in deze inrichting werd ik gedurende langen tijd behandelt, doch zonder dat het mij eenig goed deed; ik raadpleegde toen verschillende doktoren, doch alles zonder baat, ik werd zelfs beschouwd als ongeneeslijk, voor omstreeks vier jaren begon ik Clements Tonic te gebruiken, waarna ik mij spoedig veel beter vond, en nadat ik het gedurende vier weken gebruikt had, geloofde ik geheel genezen te zijn. Somtijds heb ik nog lichte aanvallen van pijn en kloppingen dicht bij het hart, waarna ik onmiddelijk een dosis Clements Tonic neem, en de pijn odhoudt. Tot besluit ben ik verheugd te kunnen vermelden dat ik mij nu veel gezonder voel dan oort sedert mijn kindschheid. Indien gij verkiest, kunt gij van deze mededeeling gebruik maken.—De uwe, dankbaar Hannah Lloyd, Waterwerkenplein, Stad Solomon, Port Pirie, S.A.


## MAILNIEUWS.

Het nieuws met de *Tartar* is in zoo ver van hetzelfde karakter als dat der laatste weken als men het meeste deels daarover reeds kent omdat het uit Zuid-Afrika komt, deels omdat het in telegrammen reeds is gegeseld. Verleden week was er het meeste omtrent de manier hoe de Engelschen in Ashantie gehandeld hadden, en dit maal wat nieuws. Ditmaal niets van dien aard maar wat Ashantie betreft wordt gemeld dat koning Prempeh en zijn moeder—welke laatste nooit zonder pijp of cigaar te zien is,—zich in hun lot schikken, dat de negerkoningen die vroeger aan de Ashantijnen onderworpen waren erg in hun schik met het gebeurde zijn, en dat men in Duitschland het optreden der Engelschen als een nieuw bewijs beschouwt dat zij nooit een volk laten staan dat zich van lager tot hooger wil verheffen. Daar is iets waars in; er is geen reden waarom men een barbaarsch volk dat beschaappij oefent en dus kracht betoont ten gerieve van swakkere barbaren moet terug brengen. Jameson, zal men zeggen, werd zoo met Lo Bengula gehandeld, en dat heeft men een beschoorlijke daad geacht voor Matabeleland en Mashonaland zijn voor Europeanen bewoonbaar, en de Matabele te bedwingen zonder dit bedwang door Europesche kolonisatie te doen volgen, dat zou een groote misslag zijn geweest en wel een van denzelfden aard als die door den heer Chamberlain in zake Khama bedreven.

Eén ding, trouwens ook niet nieuws, komt in het nieuws per *Tartar* duidelijker uit dan wij ons in vorige nieuwsberichten hebben: hoe in het Britsche gemoed heden maar om handel te doen is. Daar heeft men den rijksbond, die sijn eerste vergadering gehouden heeft onder voorzitterschap van den lord mayor, en waar sir John Lubbock de hoofdspreker was. Wat waren de zegens hem, de dosleinden van den bond? Er waren er vier, namelijk: 1e, bevordering van handel tusschen de deelen van het rijksche rijk; 2e, uit den weg ruimen en verdragen die vrijheid van den handel belemmerden; 3e, bevordering van nadere gemeenschap tusschen de deelen des rijks door post en telegraaf; 4e, deelname van alle deelen des rijks aan de rijksverdediging, voor het doel om de handelswegen te beschermen. Dat 's duidelijk genoeg, maar nu komt anders. Er is spraak van opening van een nieuwen handelsweg naar China langs de tot dus ver gesloten waterweg door Achter-Indië; maar wat is nu Engeland's vrees? Als de opening van dien weg niet prompt soo plaats heeft als Engeland het voor zich raadzaam oordeelt, China het wel in sijn hoofd zou kunnen krijgen om een verdrag met Frankrijk te maken dat aan dit het leeuwenaandeel van den handel toe verschaffen. Nu ja, kan dat niet aan China worden gelaten? De zaak is intussschen voor Zuid-Afrika vooral daarom van belang omdat, zoo als bekend is, de producerende kolonistenstand, namelijk de boeren van de handelsstand in de hoofdkwestie van Zuid-Afrika verschillende belangen en dan ook verschillende zienswijzen hebben.

De heer Chamberlain blijkt te Bloemfontein beter gesproken te hebben dan men hier door telegrammen wist, en onder anderen er op gewezen te hebben dat in Zuid-Afrika de kolonistenbevolking van Hollandsche afkomst voedsel talrijker is dan die van Engelschen, dat de Engelschen in de Transvaal niet het landsbestuur te zeggen hadden, dat zoiets hij een anomalie,—iets wat welicht zoo in allen deele juist is als hij meent,—maar hij geloofde dat men die anomalie uit den weg zou kunnen ruimen zonder de afhankelijkheid der republiek in de waagschaal te stellen. Dat is soo, maar er is aan den kant der in Transvaal woonachtige Engelschen bitter weinig gedaan om dat of te rechtvaardigen. Sir Ashmead Bartlett heeft weder net gesproken zoo als men van hem mag van sijn kaliber verwachten kan, en de Transvaal had bij buiten zijn grooste geluk over de boer-Duitsche samenwerking, in te brengen dat de Engelschen geen stemrecht enz. hadden, en dat de uitlanders er onderdrukt werden. Was het waarlijk—want Engeland belet het thans,—onze landgenoten en boeren een gemeenschappelijk en voor beiden voordeelige naturellenwet te laten volgen, nl. die het laten toelaten der naturellen voor de kolonisten tegen en voor dezen behoorlijk loon zich ten dienste stelt, dan was men een heel eind nader bij het doel door den heer Chamberlain gewenscht.

Er sijn geboren Engelschen die Zuid-Afrikaansche kwesties vatten. De heer Rhodes is er een van, al heeft hij zich te sterk door sijn eerzucht of wat dan ook van weg laten leiden; maar een ander, schoon van hem geheel verschillend, is de heer Max Michael White, Transvaalsch consul generaal in Holland, die tegen de aanvallen van de *Times* op de Transvaalsche regeering flink geschreven heeft, erkennende dat het gemeld blad regtvaardig zal nemen is als het er diep treurig over is dat sijn afgod het lot van zoovelen gedeeld heeft wier reputatie in Zuid Afrika is ten grondslag gedaald, maar verklarende dat president Kruger nooit sijn beloften verbroken heeft, doch er zeer aan had kunnen voldoen als hij niet steeds tegengewerkt door hen die hij zijn vrienden had willen maken.

Weinig nieuws uit Engeland, zijnde het aangeroerde. In Duitschland wordt gewaarschuwd tegen het toelaten van Britsche maatschappijen in Duitsche koloniën. In Frankrijk is men blijde dat de heer Laboucher naar Engeland Egypte wil doen verlaten; maar dat is nog niet veel kans op, en een zeer fraai vergangenplan van Turkije, dat aan Frankrijk Syrie en Jeruzalem geeft, en Konstantinopel heel wat van Klein Azië aan Rusland, wil Egypte en het land aan de Perzische golf aan Engeland toe. Bij de viering van den 25sten verjaardag van het nieuwe Duitsche rijk zijn de Franskrijk weêr heel wat woorden gevallen over de onmogelijkheid voor de Franschen om in den afstand van Elsas en Lothringen te berusten. Intusschen neemt in Frankrijk de bevolking niet toe; wel vermindert de sterfte, maar de geboorten gelieven maar niet te vermeerderen. Dit wordt aan verschillende redenen maar ten deele ook daaraan toegeschreven dat de vrouwen thans zooveel uitvallende bedrijven kunnen beoefenen dat het eenlijk bedrijf, dat om echtgenoote en kinderen te zijn, bij vele harer op den achtergrond raakt. Maar dit vindt men immers ook elders.

Tusschen Amerika en Engeland is het vrij goed, maar president Cleveland is door een lid voor Carolina voor aanstaande uitgemaakt omdat hij goud boven zilver bevoordeelt. Op Cuba was een pogingetje van eenige Amerikanen om de insurgenten wapenen te brengen door een ongeluk met het aanvoerende mislukt; maar Gomez, de aanvoerder der insurgenten, belooft dat hij generaal Weyler het leven zoo lastig zal maken dat hij naar huis zal moeten en sijn teruggemeen schappelijke jammerpraatjes aan generaal Campos zal moeten zoeken. In Zuid-Afrika zijn de Vlamingen zeer met de Transvaal ingenomen, en bevelen zij het land aan als de rechte plek voor hun volk om naar toe te trekken. In Portugal is de koning door een socialist met een klip gegooid, maar niet gerakt.

In Italië is men nog steeds in sijn humeur over een Britsche handelspartij die aan Lancashire katoentjes een voordeel boven Indische gunt. De Indiërs in Natal blijken intusschen in Engeland nog aanhangers te vinden met hun kanspraak op stemrecht, daar men er hoopke tusschen twee vuren in klein bijstaande partijen bekomt. De Zuidlanders om niet onder de Indiërs te komen blijkt zich ten deele op vrees voor het inkomen van Indiërs en ten deele op de vrij onbedenkende bezwaren te gronden. Ten genoegen zien wij dat kolonisten van het land door blanken er zeer in worden voorgestaan.

EEN MANNELIJK VOORSTEL. Twee maanden geleden te Bloemfontein Downes Louw komen aanloopen. De heer J. A. dier daar terstond krijgen.—Zie [illegible]

## Officieele Kennisgeving.

*Uit de Gouvernements Gazetten.*

Tot onderregistrateur van [illegible] vallen te Richmond [illegible] in Ashantie gehandeld hadden, en dit maal wat nieuws. Ditmaal niets van dien aard maar wat Ashantie betreft wordt gemeld dat koning Prempeh en zijn moeder—welke laatste nooit zonder pijp of cigaar te zien is,—zich in hun lot schikken, dat de negerkoningen die vroeger aan de Ashantijnen onderworpen waren erg in hun schik met het gebeurde zijn, en dat men in Duitschland het optreden der Engelschen als een nieuw bewijs beschouwt dat zij nooit een volk laten staan dat zich van lager tot hooger wil verheffen. Daar is iets waars in; er is geen reden waarom men een barbaarsch volk dat beschaappij oefent en dus kracht betoont ten gerieve van swakkere barbaren moet terugbrengen. Jameson, zal men zeggen, werd zoo met Lo Bengula gehandeld, en dat heeft men een beschoorlijke daad geacht voor Matabeleland en Mashonaland zijn voor Europeanen bewoonbaar, en de Matabele te bedwingen zonder dit bedwang door Europesche kolonisatie te doen volgen, dat zou een groote misslag zijn geweest en wel een van denzelfden aard als die door den heer Chamberlain in zake Khama bedreven.

Eén ding, trouwens ook niet nieuws, komt in het nieuws per *Tartar* duidelijker uit dan wij ons in vorige nieuwsberichten hebben: hoe in het Britsche gemoed heden maar om handel te doen is. Daar heeft men den rijksbond, die sijn eerste vergadering gehouden heeft onder voorzitterschap van den lord mayor, en waar sir John Lubbock de hoofdspreker was. Wat waren de zegens hem, de dosleinden van den bond? Er waren er vier, namelijk: 1e, bevordering van handel tusschen de deelen van het rijksche rijk; 2e, uit den weg ruimen en verdragen die vrijheid van den handel belemmerden; 3e, bevordering van nadere gemeenschap tusschen de deelen des rijks door post en telegraaf; 4e, deelname van alle deelen des rijks aan de rijksverdediging, voor het doel om de handelswegen te beschermen. Dat 's duidelijk genoeg, maar nu komt anders. Er is spraak van opening van een nieuwen handelsweg naar China langs de tot dus ver gesloten waterweg door Achter-Indië; maar wat is nu Engeland's vrees? Als de opening van dien weg niet prompt soo plaats heeft als Engeland het voor zich raadzaam oordeelt, China het wel in sijn hoofd zou kunnen krijgen om een verdrag met Frankrijk te maken dat aan dit het leeuwenaandeel van den handel toe verschaffen. Nu ja, kan dat niet aan China worden gelaten? De zaak is intussschen voor Zuid-Afrika vooral daarom van belang omdat, zoo als bekend is, de producerende kolonistenstand, namelijk de boeren, en de handelsstand in de hoofdkwestie van Zuid-Afrika verschillende belangen en dan ook verschillende zienswijzen hebben.

De heer Chamberlain blijkt te Bloemfontein beter gesproken te hebben dan men hier door telegrammen wist, en onder anderen er op gewezen te hebben dat in Zuid-Afrika de kolonistenbevolking van Hollandsche afkomst voedsel talrijker is dan die van Engelschen, dat de Engelschen in de Transvaal niet het landsbestuur te zeggen hadden, dat zoiets hij een anomalie,—iets wat welicht zoo in allen deele juist is als hij meent,—maar hij geloofde dat men die anomalie uit den weg zou kunnen ruimen zonder de afhankelijkheid der republiek in de waagschaal te stellen. Dat is soo, maar er is aan den kant der in Transvaal woonachtige Engelschen bitter weinig gedaan om dat of te rechtvaardigen. Sir Ashmead Bartlett heeft weder net gesproken zoo als men van hem mag van sijn kaliber verwachten kan, en de Transvaal had bij buiten zijn grooste geluk over de boer-Duitsche samenwerking, in te brengen dat de Engelschen geen stemrecht enz. hadden, en dat de uitlanders er onderdrukt werden. Was het waarlijk—want Engeland belet het thans,—onze landgenoten en boeren een gemeenschappelijk en voor beiden voordeelige naturellenwet te laten volgen, nl. die het laten toelaten der naturellen voor de kolonisten tegen en voor dezen behoorlijk loon zich ten dienste stelt, dan was men een heel eind nader bij het doel door den heer Chamberlain gewenscht.

Er sijn geboren Engelschen die Zuid-Afrikaansche kwesties vatten. De heer Rhodes is er een van, al heeft hij zich te sterk door sijn eerzucht of wat dan ook van weg laten leiden; maar een ander, schoon van hem geheel verschillend, is de heer Max Michael White, Transvaalsch consul generaal in Holland, die tegen de aanvallen van de *Times* op de Transvaalsche regeering flink geschreven heeft, erkennende dat het gemeld blad regtvaardig zal nemen is als het er diep treurig over is dat sijn afgod het lot van zoovelen gedeeld heeft wier reputatie in Zuid Afrika is ten grondslag gedaald, maar verklarende dat president Kruger nooit sijn beloften verbroken heeft, doch er zeer aan had kunnen voldoen als hij niet steeds tegengewerkt door hen die hij zijn vrienden had willen maken.

Weinig nieuws uit Engeland, zijnde het aangeroerde. In Duitschland wordt gewaarschuwd tegen het toelaten van Britsche maatschappijen in Duitsche koloniën. In Frankrijk is men blijde dat de heer Laboucher naar Engeland Egypte wil doen verlaten; maar dat is nog niet veel kans op, en een zeer fraai vergangenplan van Turkije, dat aan Frankrijk Syrie en Jeruzalem geeft, en Konstantinopel heel wat van Klein Azië aan Rusland, wil Egypte en het land aan de Perzische golf aan Engeland toe. Bij de viering van den 25sten verjaardag van het nieuwe Duitsche rijk zijn de Franskrijk weêr heel wat woorden gevallen over de onmogelijkheid voor de Franschen om in den afstand van Elsas en Lothringen te berusten. Intusschen neemt in Frankrijk de bevolking niet toe; wel vermindert de sterfte, maar de geboorten gelieven maar niet te vermeerderen. Dit wordt aan verschillende redenen maar ten deele ook daaraan toegeschreven dat de vrouwen thans zooveel uitvallende bedrijven kunnen beoefenen dat het eenlijk bedrijf, dat om ech